

คำนำ

หลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของนักเรียนโรงเรียนข่ายโอกาส เป็นส่วนหนึ่งของผลการวิจัยเรื่อง ระบบการถ่ายทอดทางสังคมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ และทักษะแก่แรงงานภาคการเกษตร : ศึกษารณิจหัวด้านซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยขึ้นนี้ เพื่อจัดทำคู่มือพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของแรงงานภาคการเกษตรในจังหวัดน่าน ผลการวิจัย ในส่วนนี้ประกอบด้วยหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรสำหรับกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่มคือ กลุ่มนักเรียนระดับปฐมศึกษาในสังกัดสำนักงานการปฐมศึกษา กลุ่มนักศึกษาภาคการศึกษา กลุ่มนักศึกษาภาคการศึกษา กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มสื่อมวลชน

หลักสูตรนี้พัฒนาขึ้นโดยใช้แนวการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในเวลาประมาณ 12 เดือน และใช้เทคนิคการเรียนรู้ แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลายรูปแบบได้แก่ การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การพัฒนาทักษะเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การเรียนรู้ด้วยตนเอง กระบวนการ | CAN DO การพัฒนาเจตคติ การใช้กิจกรรมเสริมสร้างค่านิยม

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ที่สนับสนุนงบประมาณในการวิจัย ผู้ว่าราชการจังหวัดน่านและรองผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ข้าราชการและผู้ร่วมกิจย์ในจังหวัดน่านทุกท่านที่กุศลมาให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนแก่คณะผู้วิจัยทุกด้าน และหวังอย่างยิ่งว่าผลงานวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาเยาวชน และผู้มีอาชีพทางการเกษตรให้สามารถนำชุมชนไปสู่ความสำเร็จต่อไป

(รองศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี โยเหลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

และหัวหน้าโครงการแบบท

สารบัญ

หน้า

หลักสูตรและคู่มือดำเนินการใช้หลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะ และ

ทักษะของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส	1
หลักการและเหตุผล	1
หลักการสำคัญของหลักสูตร	3
กลุ่มเป้าหมาย	3
ขอบข่ายเนื้อหา	3
โครงสร้างหลักสูตร โดยสังเขป	4
แนวคิดหลักของหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ	6
- แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	6
- แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามแนว	
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	10
- แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ	10
- แนวคิดในการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ	11
แนวทางการเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	12
แนวทางการสอนให้เกิดการคิดสร้างสรรค์	12
แนวทางการฝึกทักษะการสื่อสาร	13
แนวทางการฝึกการเรียนรู้แบบร่วมเรียน	14
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม 6 ขั้นตอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะและ	
ทักษะ (I CAN DO)	14
การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ	18
ขั้นเตรียมการของโรงเรียนในการทำหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะนักเรียน	
เพื่อการเป็นเกย์ตระกรที่มีคุณภาพในอนาคต	18
แนวทางการจัดกิจกรรมการทำหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะนักเรียน	19
กิจกรรมที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	
ของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา	19
กิจกรรมที่ 2 การกำหนดคุณลักษณะที่ควรเสริมสร้างให้กับนักเรียน	21
กิจกรรมที่ 3 การเพิ่มพูนความรู้เรื่องแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาและคุณลักษณะและ	
ทักษะให้กับนักเรียน	22
กิจกรรมที่ 4 การสร้างแผนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะนักเรียน	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
โครงสร้างหลักสูตรของการเรียนรู้เรื่องพีช	24
แผนกำหนดการเรียนรู้รายวิชาเกษตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	27
แผนกำหนดการเรียนรู้รายวิชา กพอ. วิชาประดิษฐ์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	31
แผนกำหนดการเรียนรู้รายวิชา กพอ. (งานบ้าน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	35
แผนกำหนดการเรียนรู้รายวิชา สปช. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	39
แผนกำหนดการเรียนรู้รายวิชา ศิลป ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	41
แผนกำหนดการเรียนรู้รายวิชา ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	43
แผนกำหนดการเรียนรู้รายวิชา คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	47
แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทุกสาระการเรียนรู้ หน่วยที่ 1 เรื่องพีช	50
แผนการสอนแบบบูรณาการทุกสาระการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	63
กิจกรรมที่ 5 การพัฒนาคุณลักษณะและทักษะนักเรียน	75
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	78
ภาคผนวก ก. ในงานเครื่องมือที่ใช้เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและผลการดำเนินการเรียน การสอนในปีการศึกษา 2544.....	79
ภาคผนวก ข. เครื่องมือวัดคุณลักษณะและทักษะของนักเรียนฉบับให้นักเรียน เป็นผู้ตอบ.....	94
ภาคผนวก ค. แบบประเมินทักษะที่พึงประสงค์ของนักเรียนและคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของนักเรียนแต่ละกิจกรรม โดยครูเป็นผู้ประเมิน และแบบวัด เจตคติต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะและทักษะให้นักเรียน.....	101
ภาคผนวก ง. รายชื่อคณาจารย์ที่ร่วมจัดทำหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรการพัฒนา คุณลักษณะและทักษะของนักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส.....	118

หลักสูตรและคู่มือดำเนินการใช้หลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะ และทักษะของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส

หลักการและเหตุผล

จากการศึกษาวิธีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรจังหวัดป่านที่มีคุณภาพในภาคสนาม พบร่ว่าแนวคิดในการพัฒนาโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมเป็นจุดเด่นของจังหวัดป่าน ทำให้ชุมชนในจังหวัดป่านได้ชื่อว่าเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนที่เข้มแข็งเข้ามาช่วยสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มและมีการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม เป็นการสนับสนุนให้ชุมชนมองปัญหาเอง สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสอดคล้องกับบริบทของสังคมและวัฒนธรรมของชาวป่าน ซึ่งพบว่าเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จมักจะเริ่มต้นและดำเนินงานต่อไปด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน นับเป็นกระบวนการที่สมควรนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน

แต่เนื่องจากเกษตรกรส่วนมากยังเห็นว่างานเกษตรเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่แน่นอนนี้ ต้องทำงานหนักและมีชีวิตที่ยากจน ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่าง ๆ จึงไม่สนับสนุนให้บุตรหลานมีอาชีพนี้ ในขณะเดียวกันก็มีความต้องการให้ลูกคุณได้คนหนึ่งสืบทอดงานเกษตรกรรมต่อไป นับว่าเป็นเจตคติที่เป็นคุปสรคตต่อการสืบทอดอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตอย่างมาก แนวคิดดังกล่าวมีอิทธิพลต่ออาชีพเกษตรกรรมของจังหวัดป่านอย่างมาก จึงควรมีการร่วมมือกันพัฒนาเจตคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร และพัฒนาระบบ กลไกและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะและทักษะต่าง ๆ ของนักเรียนประถมศึกษาให้พร้อมที่จะเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพ

จากการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับระบบการถ่ายทอดทางสังคมเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะแก่แรงงานภาคการเกษตรของจังหวัดป่าน พบร่ว่าเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพล้วนมีความรักในงานหรือ “ฉันทะ” ซึ่งเป็นรากฐานของความสนใจให้รู้และความสำเร็จในการทำงานที่มักจะเชื่อมโยงกับความมุ่งมั่นพากเพียรในการนำไปสู่ความสำเร็จ และการปรับปรุงและพัฒนาด้วยความสนใจและเอาใจใส่ ย่อมนำไปสู่ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา คุณลักษณะด้านจิตใจดังกล่าวบ่งว่ามีอิทธิพลสำคัญต่อความสำเร็จในอาชีพเกษตรกรรม รวมทั้งต้องอาศัยทักษะที่สำคัญ เช่น ทักษะส่วนต้น ทักษะในการอยู่ร่วมกันและทักษะกระบวนการทำงาน ตลอดจนทักษะทางอาชีพ ซึ่งรวมถึงทักษะการจัดการด้านธุรกิจด้วย

คุณลักษณะและทักษะดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจ ซึ่งสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในกระบวนการเรียนการสอนดังนั้นสามารถพัฒนาคุณลักษณะ

และทักษะดังกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนได้โดยให้โอกาสผู้เรียนได้ริเริ่มอย่างอิสระด้วยตนเองตามลำพังและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนร่วมกัน การเรียนรู้ดังกล่าวไม่ได้จำกัดเฉพาะงานด้านเกษตรกรรมเท่านั้น ยังสัมพันธ์กับกลุ่มกิจกรรมและพื้นฐานอาชีพด้านอื่น และควรได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มวิชาต่าง ๆ เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูก การประมง และการเลี้ยงสัตว์ และการนำความรู้ด้านคณิตศาสตร์มาใช้ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการ การค้าขายและธุรกิจ เป็นต้น และจากการศึกษาชุมชนต่าง ๆ พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความหมาย สมกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนนั่น และได้ผลอย่างเด่นชัด เช่น การอนุรักษ์พันธุ์ปลาและนก การอนุรักษ์ต้นน้ำ กระบวนการดังกล่าวสามารถช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาได้เป็นอย่างดี เช่น การจัดการเรียนให้เด็กเป็นศูนย์กลาง โดยเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (self-directed learning) ครูจะใช้วิจารณญาณในการกำหนดว่าնักเรียนควรนิปทบท่านในการนำตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระและกิจกรรม โดยใช้กระบวนการวางแผนร่วมกัน ไปวางแผนส่วนตนและปฏิบัติตามแผน รวมทั้งทบทวนแผนหรือประเมิน มีการประชุมร่วมกันเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นระบบพื้นฐานที่สำคัญระบบหนึ่งซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณลักษณะและทักษะต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับเด็ก โดยมีครูเป็นแบบอย่างและจัดการให้เด็กเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์. 2539) แต่สภาพการเรียนการสอนในระบบโรงเรียนปัจจุบันยังมุ่งให้เด็กเรียนแต่ละกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการคิดวิเคราะห์และการแสดงให้ความรู้ (สมน ออมรัวัฒน์. 2543) ระบบการศึกษาปัจจุบันไม่สอดคล้องกับชีวิตและสังคม การศึกษาไทยทำลายศักยภาพทางสมองของผู้เรียนด้านการเรียนการสอนที่ “เน้นการท่องจำ” และการยึดครูเป็นศูนย์กลาง โรงเรียนเป็นผู้จัดการศึกษาโดยประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (รุ่ง แก้วแดง. 2543) จากสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นจึงทำให้ประเทศไทยได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 และกำหนดเป็นพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 ซึ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 22 คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด และผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดมีลักษณะสำคัญ 5 ประการคือ 1) มุ่งประโยชน์แก่ผู้เรียน 2) ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุดได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้คิดเอง ได้ทำเอง และได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ 3) ผู้เรียนมีทักษะในการแสดงให้ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 4) ผู้เรียนรู้สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และ 5) ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน (นงลักษณ์ วิรชชัย และ สุวิมล ว่องวนิช, 2544 : 4) ดังนั้นครูผู้สอนจึงเป็นผู้มีบท

บทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะให้พร้อมที่จะเป็นกำลังของประเทศ

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงได้มีการทrieveนใจแบบมีส่วนร่วมระหว่างคณบุคคล คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครุภัณฑ์สอน เพื่อพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านไชยสถาน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่านซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาส และโรงเรียนบ้านทรายทอง อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน โดยใช้เนื้อหาหลักสูตรเดิม คือวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ กลุ่มสาระเกษตรเป็นหลัก และจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทุกสาระการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะเข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอน แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการเตรียมให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพในอนาคต

หลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสที่สร้างขึ้นนี้ครูอาจารย์ผู้สอนสามารถนำไปใช้พัฒนานักเรียนได้โดยสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อเรื่องที่จะสอนได้ตาม ความเหมาะสมและตามความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

หลักการสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรนี้เน้นการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะเพื่อการเตรียมให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพในอนาคต เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกสาระการเรียนรู้ โดยใช้เนื้อหาหลักสูตรเดิมที่มีวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ กลุ่มสาระเกษตรเป็นหลัก การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของนักเรียนต้องเป็นไปตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมและการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ วิทยากร ด้านการเกษตร ครู อาจารย์ผู้สอนระดับประถมศึกษา และนักเรียน

ขอบข่ายเนื้อหา

หลักสูตรนี้ใช้เวลาการดำเนินการ 1 ภาคเรียน ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญคือ

- การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วย

- 1.1 สภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชนในการประกอบอาชีพทางการเกษตร
  - 1.2 ความต้องการของนักเรียนในการประกอบอาชีพเกษตร
  - 1.3 การวิเคราะห์ปัญหาพื้นฐาน เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยเน้นรายวิชาเกษตรเป็นแกน
  - 1.4 การศึกษาศักยภาพของโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอน
2. การกำหนดคุณลักษณะและทักษะที่ควรพัฒนา
  3. การเพิ่มพูนความรู้เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ
  4. การสร้างแผนการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของนักเรียน
  5. การพัฒนาคุณลักษณะและทักษะนักเรียนตามแผนการสอน

โครงสร้างหลักสูตรโดยสังเขป

เนื้อหา	กิจกรรม	ระยะเวลา
1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้เกี่ยวข้องทุกคน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนทุกคน เพื่อให้ได้ผลการประชุม ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ 2) การสำรวจเจตคติต่อการทำอาชีพเกษตรของนักเรียน โดยใช้แบบสอบถาม 	6 ชั่วโมง
2. การกำหนดคุณลักษณะและทักษะที่ควรพัฒนา	จัดประชุมปฏิบัติการผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ผู้บริหาร คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอนทุกคนเพื่อกำหนดคุณลักษณะและทักษะที่ควรส่งเสริม ผนวกกับความรู้ที่ได้จากการวิจัยเรื่องระบบ กลไก และกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของแรงงานภาคการเกษตร	6 ชั่วโมง

เนื้อหา	กิจกรรม	ระยะเวลา
3. การเพิ่มพูนความรู้เรื่องแนวคิดในการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ	<p>1. เชิญวิทยกรบรรยายเรื่อง</p> <p>1.1 การวิจัยแบบมีส่วนร่วม</p> <p>1.2 การพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของเกษตรกรตามแนวปฏิรูปการศึกษา</p> <p>2. การสำรวจความคิดเห็นของครูที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะนักเรียน</p> <p>3. จัดประชุมปฏิบัติการเรื่องเทคนิคการสอนและพัฒนาคุณลักษณะและทักษะด้านการเกษตร</p> <p>4. การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ โดยจัดให้มีวิทยกรบรรยายเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วม จัดเสวนาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการเรียนรู้ด้วยตนเอง</p>	18 ชั่วโมง
4. การสร้างแผนการสอนที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของนักเรียน	<p>1. จัดประชุมปฏิบัติการระหว่างครูผู้สอนเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ</p> <p>2. ครูผู้สอนรายวิชาประชุมวางแผนการดำเนินการการเรียนการสอนร่วมกัน การดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ P-D-C-A</p> <p>3. คณะกรรมการร่วมกันสร้างแผนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ</p>	20 ชั่วโมง

เนื้อหา	กิจกรรม	ระยะเวลา
5. การพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของนักเรียน	การสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้น และการศึกษาผลการใช้หลักสูตรโดยการสัมภาษณ์ และการสอบถามผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับหัวข้อที่ต้องการ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการ โรงเรียน ครูผู้สอนทุกคน ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง และนักเรียน เกี่ยวกับความคิดเห็นและความพึงพอใจที่มีต่อหัวข้อที่สอน ใช้เวลาในการประชุมติดตาม ผลลัพธ์ 3 ชั่วโมง	12 สัปดาห์ และมีการติดตามผลเป็นระยะๆ เพื่อกำปรับแผนการดำเนินงานโดยใช้เวลาในการประชุมติดตาม ผลลัพธ์ 3 ชั่วโมง

แนวคิดหลักของหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ

การพัฒนาคุณลักษณะและทักษะเพื่อการเตรียมให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเป็นอาชีวกรที่มีคุณภาพในอนาคต เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกสาระ การเรียนรู้ ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรนี้ สำหรับนักเรียนจึงนำแนวคิดของการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวคือ การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณลักษณะและทักษะที่ต้องการพัฒนาให้เกิดกับเด็กโดยใช้วิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PAR/ participatory action research) เป็นการพัฒนาการทำงานของตนเองโดยริเริ่มจากสิ่งที่ตนต้องการทำให้ดีขึ้น หรือมีความสนใจ เช่น การเรียนรู้วิธีการ หรือกระบวนการใหม่ การปรับปรุงตนเอง เพื่อการพัฒนางานโดยการริเริ่มอย่างอิสระ (active learning) และการมีส่วนร่วม (active participation) โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมงานในการพิจารณาเพื่อช่วยให้การวางแผนและขั้นตอนการต่างๆ ดำเนินงานเป็นไปอย่างรอบคอบและได้รับผลดียิ่งขึ้น นับว่าเป็นการทำงานอย่างมีระบบที่ทำให้แต่ละคนสามารถนำกระบวนการแก้ปัญหาดำเนินการปรับแผนหรือประยุกต์อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถประสบความสำเร็จในการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาตนและพัฒนางาน

กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมนี้มีความคล้ายคลึงกับการวิจัยวิชาการ (academic research) แต่มีความเข้มข้นน้อยกว่าและมีขั้นตอนดำเนินงานแตกต่างกัน คือ มีลักษณะไม่เป็นทางการ มีการดำเนินการตามวาระเดมมิง (Deming) P-D-C-A (Plan-Do-Check-Act) แต่ละขั้นตอนมีความยืดหยุ่น ให้ไว้การอัตนัยและไม่เน้นการสรุปผลอ้างอิง (generalization) (นงลักษณ์ วิรชัย และสุวิมล ว่องวนิช. 2545 : 18; อ้างอิงจาก Bassey, 1986; Rutkowski, 1996; MacIsaac, 1996; Foshay and สุวิมล ว่องวนิช. 2543) การวิจัยแบบมีส่วนร่วมนี้ ถ้าเน้นการพินิจพิจารณาทุกขั้นตอนร่วมกัน เรียกว่า "การวิจัยแบบร่วมกันพิจารณ์" (emancipatory action research) เป็นการจัดการและพัฒนางานโดยอาศัยความร่วมมือของบุคลากรในหน่วยงาน (collaborative) เพื่อ วิเคราะห์วิจารณ์ปัญหาร่วมกัน และช่วยพิจารณาแผนซึ่งแต่ละคนได้วางไว้ เพื่อประสานความร่วมมือในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาร่วมกันโดยการแก้ปัญหาร่วมกันเป็นทีม หลังจากดำเนินการ สังเกต และประเมินด้วยตนเองแล้ว จะมาร่วมกันพิจารณ์เพื่อสะท้อนผลของการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงงาน ด้วยวงจรหรือกระบวนการที่สลับกันระหว่างการปฏิบัติการและการสะท้อนและไตร่ตรองข้อมูล แล้ว ขัดเกลาทั้งวิธีการ ข้อมูลและการตีความ ด้วยกระบวนการดังกล่าวสามารถที่จะนำไปแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ในสถานการณ์ใหม่ได้อย่างดี การทำงานเป็นทีมดังกล่าวทำให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยที่ทุกคน มีความทัดเทียมกันในการแสดงความคิดเห็นและสื่อความหมาย (Zuber - Skerret, 1995 : 3-5)

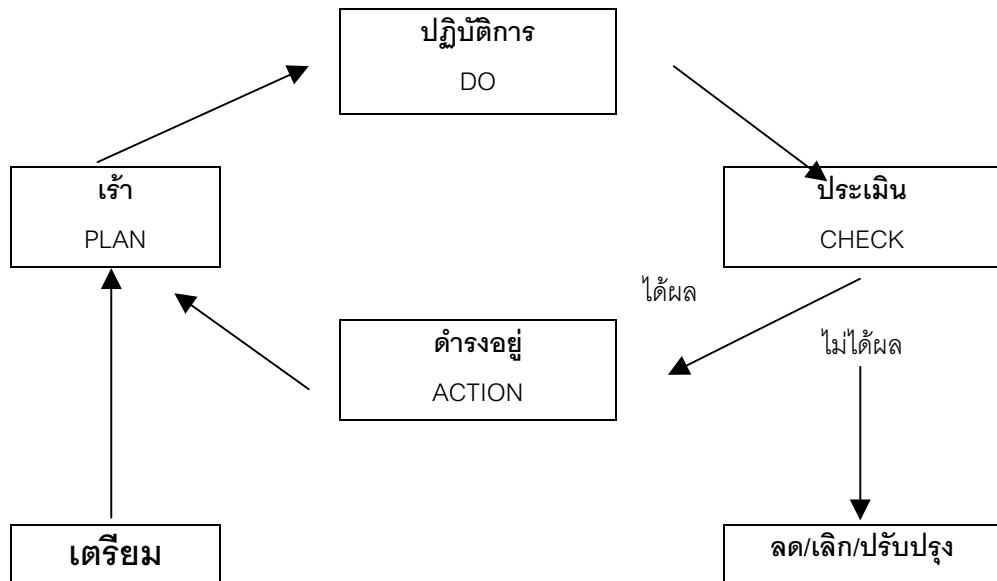
การมีส่วนร่วมภายใต้บรรยากาศที่เป็นมิตรและให้การยอมรับความคิดเห็นจะช่วยให้แต่ละบุคคลมีโอกาสแสดงออก ได้ร่วมกันคิดและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลในการตัดสินใจปฏิบัติหรือพัฒนางานด้วยความมั่นใจมากขึ้น นับว่าเป็นการช่วยพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง จึงเป็นการเพิ่มพลังทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มเป็นอย่างดี ดังความเห็นของยาคเนลทิกล่าวว่า บรรยากาศของการยอมรับมีผลต่อการสร้างเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดทิศทางของตนเอง และนำตนเองไปสู่ความสำเร็จของตนเองและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิผล (Harkness, 2002)

ชุมชนที่เข้มแข็งทั้งหลายในประเทศไทยมีการรวมตัวและรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่มีการระดมสมองในเรื่องต่างๆ แล้วนำมาพิจารณาทั้งด้านบวกและด้านลบตามความเป็นจริง เพื่อให้รู้เท่าทันในสถานการณ์ต่างๆ มากขึ้น กิจกรรมเหล่านี้ล้วนนำไปสู่การรวมพลัง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของเอร์คสตอมและอิงค์เมนที่ว่า การส่งเสริมให้บุคคลและสังคมให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จะทำให้มีข้อมูลเพียงพอที่จะคิดและตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ด้วยความมั่นใจ การมีส่วนร่วมจึงเป็นกลยุทธ์ในการขัดความด้อยโอกาสของกลุ่มหรือชุมชน เพื่อให้ได้รับประโยชน์หรือใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้ การรวมกลุ่มจึงก่อให้เกิดพลังอีกทั้งช่วยพัฒนาสมรรถนะในการควบคุมการกระทำและเหตุการณ์ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์สุขของบุคคลในชุมชนและของส่วนรวม (Erkstrom and Ingman, 1991)

จังหวัดน่านเป็นдинแ丹แห่งต้นนำลำธารของประเทศไทย ประชาชนส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงต้องส่งเสริมให้เกษตรกรของจังหวัดน่านร่วมกันอนุรักษ์ต้นนำลำธาร พยายามหลีกเลี่ยงการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกษตรกรในอนาคตมีความเข้มแข็ง สามารถประสบความสำเร็จในการทำงานและมีเศรษฐกิจพอเพียงในอนาคต น่าได้เชื่อว่ามีชุมชนที่เข้มแข็งมาก เป็นตัวอย่างของชุมชนที่มีการรวมกลุ่มร่วมพลังเพื่อการพัฒนา ดังที่ปรากฏอยู่ในชุมชนที่เข้มแข็งทั้งหลายในภูมิภาคต่างๆ บางแห่งมีการรวมตัวอย่างเป็นรูปธรรม มีการจัดเวทีชาวบ้านสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเป็นปึกแผ่นเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความร่วมมือและประสานเครือข่ายกัน เพื่อให้ความรู้ เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม (ภูมิปัญญาชาวบ้านภาคอีสาน, กองทุน. 2544 : หน้าปกใน)

เมื่อวิเคราะห์ลักษณะการรวมกลุ่มที่กล่าวข้างต้น พบร่วมมีลักษณะของกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ การรวมกลุ่มในจังหวัดน่านอย่างเข้มแข็งแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมดังกล่าวมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมชาวจังหวัดน่าน จึงควรที่จะขยายแนวคิดดังกล่าวสู่ชุมชนและสถานศึกษาต่างๆ มากขึ้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหรือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (student – centered) ทั้งนี้จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความรักและความอบอุ่น กระบวนการดังกล่าวให้โอกาสผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือทำกิจกรรมอย่างอิสระ(active learning) จึงควรส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับประเทศศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและการศึกษาอุปโรงเรียน ทั้งนี้จะมุ่งเน้นส่งเสริมสร้างคุณลักษณะของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ เช่น ความรักในงาน ความสนใจให้รู้ความชั้นพากเพียร ความมีน้ำใจ การควบคุมตน การคิดแก้ปัญหา ฯลฯ

กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม มีส่วนในการสนับสนุนการเพิ่มพลัง (empowerment) ในชุมชน
ตั้งภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 รูปแบบวงจรการเพิ่มพลังที่สอดคล้องกับการวิจัยแบบมีส่วนร่วม

จากภาพประกอบ 1 เป็นรูปแบบการพัฒนาพลังจูงใจตามแนวของไวส์เบอร์ก (Weissburg) เป็นกระบวนการเพิ่มพลัง 4 ขั้นตอน ที่มีหลักการที่สอดคล้องกับการวิจัยแบบมีส่วนร่วม การวิจัยแบบมีส่วนร่วมกระบวนการ เป็นวงจรที่พัฒนาขึ้นจากการบูรณาการกระบวนการขั้นต้น คือ ขั้นเร้า ให้บุคคลในกลุ่มสนใจในปัญหาเฉพาะหรือสถานการณ์ ก่อนจะถึงขั้นนี้จะต้องมีขั้นเตรียมเพื่อเตรียมขั้นเร้า ได้ฝึกฝนทักษะและการจัดการของกลุ่ม ภายใต้เรื่องที่เหมาะสมสมกับบริบทของชุมชน ทั้งนี้ควรสร้างบรรยากาศของความผูกพันในกลุ่ม จัดสถานการณ์ให้ดีที่สุดเพื่อให้เกิดความไว้วางใจกัน (trust) ได้สื่อความหมายอย่างอิสระรวมทั้งได้ฝึกความเป็นผู้นำ (leadership)

ขั้นเร้าเป็นสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความสนใจ สร้างความตระหนักร้ายในกลุ่ม ในขั้นนี้อาจมีปฏิบัติการเกิดขึ้นบางส่วน เริ่มด้วยการฝึกการเพิ่มพลังเพื่อให้ได้รับผลที่สัมพันธ์กับขั้นเร้า หลังจากนั้นมีการประเมินโดยการให้ข้อมูลข้อมูลต่อกลุ่มในแต่ละขั้นตอนของการเตรียมและวางแผน เพื่อทำให้เกิดการดำเนินของพลัง หรือหากเกิดความผิดพลาดก็อาจลด/ละ/เลิกได้ หากไม่เลิกก็ทำการเตรียมและปรับปรุงเพิ่มเติมได้ใหม่ วงจรขั้นตอนของการเพิ่มพลังทั้ง 4 ขั้นเป็นโมเดลที่นำมาเป็นมาตรฐานในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เคล็ดลับของการเพิ่มพลังก็คือ ต้องมีความเข้าใจในวิธีการและจัดกิจกรรมในขั้นเตรียมการอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล (Erkstorm and Ingman,

2002 ; citing Weissburg, 1999) วงจรที่กล่าวมา มีความสอดคล้องและสนับสนุนวงจรการวิจัยแบบมีส่วนร่วมทั่วไปให้มีความมั่นคงมากขึ้น

เมื่อนำการวิจัยแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในชุมชนหรือสถานศึกษา จึงมีการเตรียมการอย่างเต็มที่ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกคนทุกฝ่าย ทั้งผู้นำและคนในชุมชน สำหรับในสถานศึกษา จะต้องมีการรวมตัวของบุคลากรนับตั้งแต่ ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ ครุอาจารย์ คณะกรรมการโรงเรียนและผู้ปกครองรวมทั้งผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการคิดร่วมกัน กระบวนการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นทุกขั้นตอนนับตั้งแต่วางแผนและการปฏิบัติโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะของเกษตรกรผู้ที่ประสบความสำเร็จต่อไปในอนาคต เช่น มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลักของชุมชน มีความรักในสิ่งที่ตนกระทำ มีทักษะการสังเกต ทักษะในการทำงานร่วมกันและการแก้ปัญหา ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะการจัดการ การตลาดและการเพิ่มมูลค่าของผลิตผล และการประกอบการรายย่อย ทักษะเหล่านี้สามารถพัฒนาผ่านประสบการณ์และกิจกรรมที่บูรณาการความรู้ในห้องเรียน และนอกห้องเรียนและในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นผู้ที่มีคุณภาพสมดังความมุ่งหมาย ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน เหล่านี้จะนำไปสู่การเป็นเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จรวมถึงอาชีพอื่นๆ ต่อไปในอนาคต

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามแนวทางราชการ บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามแนวทางราชการ บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 2 เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด มีลักษณะสำคัญ 5 ประการคือ 1) มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน 2) ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้คิดเอง ได้ทำเอง และได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ 3) ผู้เรียนมีทักษะในการแสดงความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 4) ผู้เรียนสามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ และ 5) ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน (นงลักษณ์ วิรชัย และ สุวิมล ว่องวนิช, 2544 : 4)

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

การบูรณาการ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียน โดยมีการเชื่อมโยงและผสมผสานกระบวนการสอน การสร้างคุณลักษณะให้สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียนให้นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม การสอนบูรณาการแบบสหวิทยาการ

(Multidisciplinary instruction) เป็นการสอนที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปวางแผนการสอนร่วมกัน โดยกำหนด หัวเรื่อง (Theme) ความคิดรวบยอด (Concept) หรือปัญหา (Problem) เดียวกัน โดยครูแต่ละคนต่างสอนในวิชาของตนภายใต้หัวเรื่องเดียวกัน แต่มีการมอบหมายงานหรือโครงการ โดยให้นักเรียนร่วมกันทำ ผู้เรียนได้รับความรู้จากครูหลายคนในหัวเรื่องหรือปัญหาเดียวกัน ทำให้สามารถเชื่อมโยงความรู้จากวิชาต่าง ๆ มาสร้างสรรค์งานได้ ครูทุกคนต้องวางแผนร่วมกัน โดยครูจะเป็นผู้ประเมินผลงานแต่ละชิ้นในส่วนที่ตนสอน โดยกำหนดเกณฑ์เอง (วิเศษ ชินวงศ์, 2544 : 23 , 25)

แนวคิดในการพัฒนาคุณลักษณะ และทักษะ

การสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษา และเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ถ้าเราพิจารณาหลักสูตรต่าง ๆ ในระดับประถม มัธยม หรือสายอาชีพ จะพบเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตรที่เน้นความสำคัญของความรู้ ความสามารถในการประกอบอาชีพ อย่างไรก็ได้ การพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณลักษณะ และทักษะที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม ที่จะทำให้สามารถตอบสนองต่อความพึงพอใจในตัวเองและอยู่ในสังคม ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข และสร้างสรรค์ แนวคิดที่นำมาใช้เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ จะมีหลักแนวคิดโดยทุกแนวคิด มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ ทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่สำคัญพร้อม ๆ กันได้ชัดเจนในการสร้างหลักสูตรได้มีการนำแนวคิดที่สำคัญมาใช้คือ แนวคิดที่ใช้เพื่อการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะด้าน ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งมีผู้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1) เน้นการเป็นตัวแบบที่ดีด้านการมีค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำกิจกรรมเน้นให้เรียนรู้จากตัวแบบ โดยการกำหนดรูปแบบที่ต้องการสร้างเสริม การสร้างพื้นฐานความรัก ความเคารพ ระหว่างตัวแบบและผู้ทำตาม การหลีกเลี่ยงความกลัวและการลงโทษ ใช้การให้รางวัล และการส่งเสริมทางบวก เป็นต้น 2) เน้นการปลูกฝัง โดยการอธิบายความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นค่านิยม ที่ดี และให้เหตุผลว่าทำไม่ลึกลึกลึก เช่น สร้างให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่จะส่งเสริมให้เกิดค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ที่ต้องการ ใช้ระเบียบ ข้อตกลง รางวัล เพื่อส่งเสริมค่านิยม คุณธรรม วิธีที่ก่อล่ำภัยคือทั้งสองวิธีข้างต้นสอนและแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่า การมีค่านิยม คุณธรรม ที่ดีช่วยให้เรามีชีวิตที่ดีอย่างไร 3) การใช้กิจกรรมเสริมค่านิยม โดยการใช้กิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนมีโอกาสในการคิดและตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น โดยให้โอกาสสนับสนุนให้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ เกี่ยวกับความต้องการของตัวเอง เป้าหมายของตัวเอง ให้ตัดสินใจอย่างเป็นอิสระ ในสถานการณ์ที่เป็นตัวอย่าง และให้มีประสบการณ์ที่จะเรียนรู้ ปรับความคิด สร้างค่านิยมของตัวเอง ด้วยตัวเอง กิจกรรมที่ใช้อาจประกอบด้วย การตั้งเป้าหมายของตัวเอง การจัดลำดับความสำคัญ การค้นหาสิ่งที่ตัวเอง ภูมิใจ และการให้

ทำกิจกรรมทางสังคมที่สอดคล้องกับความสนใจและเป้าหมายของแต่ละคน 4) การพัฒนาทักษะเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เป็นวิธีการที่จะกล่าวถึงโดยตรงในบทความนี้

การพัฒนาทักษะเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เน้นพัฒนาความสามารถให้ผู้เรียน รู้จักตนเอง และแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ช่วยเหลือ และสร้างความสัมพันธ์ให้กับกลุ่ม เช่นการสร้างให้ผู้เรียนมีความคิดแบบมีวิจารณญาณ โดยการนำสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการนำพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่อสังคมมาวิเคราะห์ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการวิเคราะห์ปัญหา แสดงหาข้อมูล และหาคำตอบโดยคำนึงถึงผลดีผลเสียต่อตนเองและสังคม เมื่อผู้เรียนเกิดทักษะของ การคิดแบบมีวิจารณญาณแล้ว จะทำให้สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจของตนเองในลักษณะที่มีคุณธรรม จริยธรรม สูงขึ้นด้วย

แนวทางการเสริมสร้างการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อาจทำได้ดังนี้

1. สอนการคิดเชิงตรรกะพื้นฐาน เช่น 1) ถ้าสูนขทุกตัวเป็นสัตว์เลี้ยง แสดงว่า สัตว์เลี้ยงทุกตัวเป็นสูนใช่หรือไม่ 2) ผู้สูงอายุชอบกินของหวาน นายนิดเป็นผู้สูงอายุ ดังนั้นนายนิดชอบกินของหวานใช่หรือไม่ วิเคราะห์เป็นคำตอบว่า เพราะเหตุใด

2. ส่งเสริมให้มีการคิดหลายระดับ ให้มีการตั้งคำถามในระหว่างการเรียนการสอน คำถาม มีหลายระดับ เช่นคำถามที่ทำให้นักเรียนตอบได้ เช่น ให้บอกส่วนผสมของน้ำมะขามพร้อมดื่มว่า ประกอบด้วยน้ำ : มะขาม : น้ำตาลกี่ส่วน คำถามที่นักเรียนต้องจดระบบ เช่นถ้าต้องการแบ่งน้ำผลไม้ออกเป็นกลุ่มตามรส และกลิ่น จะเป็นกี่กลุ่ม ต้องวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน เป็นต้น

3. ใช้บทความเชิงวิจารณ์ เป็นแนวทางการวิเคราะห์ว่า ผู้เรียนคิดอะไร รู้สึกอะไร มีความเชื่ออะไร และให้ผู้เรียนคิดว่า ทำไม่เจิงคิดอย่างนั้น และคนอื่น ๆ ในกลุ่มมีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างไร

แนวทางการสอนให้เกิดการคิดสร้างสรรค์ ทำได้ดังนี้

1. การระดมสมอง วิธีนี้เป็นการถ่ายทอดความให้ผู้เรียนตอบว่า เขาคิดอะไรเกี่ยวกับ การทำให้โรงเรียนสวยงาม โดยอธิบายว่าให้ช่วยกันคิด ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ บันทึกทุกความคิด ไม่มีการประเมินว่าดีไม่ดี หรือทำได้หรือไม่ได้ ช่วยกันต่อเติมความคิดของผู้อื่น ในขณะทำกิจกรรมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ การคิดสร้างสรรค์ของตนเอง และการสร้างสรรค์ของกลุ่ม

2. การฝึกคิดแยกแยะ เป็นวิธีการผสาน การวิเคราะห์ การระดมสมอง และการสังเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในปัญหา และนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ เช่น ให้กลุ่มกำหนดปัญหา เช่น เจ้าต้องการผลิตน้ำผลไม้ที่เปลกกว่าเดิมและดีกว่าเดิม อันดับแรกก็ให้แยกส่วนประกอบก่อนว่า

น้ำผลไม้มีลักษณะอะไรบ้างที่แตกต่างกัน เช่น มีสี มีกลิ่น มีรส บรรจุภัณฑ์ ราคา และในแต่ละกลุ่ม ของลักษณะดังกล่าว ให้ช่วยกันระดมสมองว่าจะผลิตอะไรให้ต่างไปจากเดิมได้บ้าง จากนั้นให้แต่ละคนเลือกผลิตน้ำผลไม้ใหม่ที่ส่วนประกอบที่เลือกมาจากการลักษณะได้ลักษณะหนึ่ง

แนวทางการฝึกทักษะการสื่อสาร

ทักษะการสื่อสารประกอบด้วย การพูด การนำเสนอในกลุ่ม และการแสดงความรู้สึกที่เน้น การเปิดเผยตนเองโดยไม่เกระทบทความรู้สึกของผู้อื่น องค์ประกอบของทักษะที่ต้องฝึกฝนได้แก่ การมองผู้พูด การใช้ภาษาท่าทางที่แสดงถึงความสนใจ การใช้ภาษาพูดสั้น ๆ ที่แสดงความสนใจฟัง การฟังแบบเข้าอกเข้าใจ วิธีฝึกทักษะการสื่อสารมีขั้นตอนดังนี้

- ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการสื่อสารว่ามีประโยชน์อย่างไร
- ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสื่อสารที่ถูกต้อง
- ให้ทุกคนได้ฝึก และได้รับข้อมูลย้อนกลับ
- ให้ร่วมกันสรุปการสื่อสารที่เหมาะสม / ไม่เหมาะสม

แนวคิดนี้ให้ความสำคัญต่อการสร้างกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะหลาย ๆ ด้าน ได้แก่

ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) ได้แก่การคิดซึ่งประกอบด้วย การตั้งคำถาม การหาเหตุผล การพยาຍາมแสวงหาข้อมูลจากหลายแหล่ง มุ่งมองสถานการณ์โดยรอบ มุ่งประเด็นไม่หลงประเด็น เปิดใจให้กว้าง เลือกแนวทางที่มีข้อมูลสนับสนุนไว้ต่อความรู้สึกและความเชี่ยวชาญของผู้อื่น จัดลำดับในการคิดเมื่อสิ่งนั้นมีความซับซ้อน

ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) เป็นการที่คิดหลากหลายเพื่อให้เกิดทางเลือก และวิธีการแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธี

ทักษะการสื่อสารอย่างชัดเจน หมายถึงกลุ่มของทักษะ ที่ทำให้สามารถสื่อสารได้ดี ประกอบด้วย ทักษะการพูด การใช้สายตา การเลือกใช้ภาษา ทักษะการนำเสนอต่อกลุ่ม ทักษะการกล่าวถึงความรู้สึกของตนเองโดยไม่ทำให้ออกฝ่ายหนึ่งรู้สึกกระทบกระเทือนใจ

ทักษะการเรียนรู้แบบร่วมเรียน (cooperative learning) ซึ่งเป็นการเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม เลือกที่ทุกคนร่วมกันทำงาน เพื่อเป้าหมายของกลุ่มที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

แนวทางการฝึกการเรียนรู้แบบร่วมเรียน

ลักษณะของการเรียนรู้แบบร่วมเรียนที่มีประสิทธิภาพคือ

1. การพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ คนในกลุ่มต้องเข้าใจว่าความสำเร็จของตน เอง และความสำเร็จของกลุ่ม มีความสำคัญพอ ๆ กัน การแบ่งงานต้องมีลักษณะที่ให้ความสำคัญของงานทุกชิ้นเสมอ กัน เมื่องานอยู่ภายใต้ความสำเร็จ งานใหญ่จึงจะสำเร็จ คนทุกคนมีความสำคัญต่อกลุ่ม
2. มีการประทับสัมภาร์แบบหนึ่งต่อหนึ่งในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง
3. ทุกคนมีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง
4. เน้นการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันในกลุ่มเล็กอย่างต่อเนื่อง
5. เน้นกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยให้โอกาสทุกคนได้แสดงความคิด ความรู้สึกต่อการทำงานร่วมกัน ต่อจากบทบาทหน้าที่ของสมาชิก และแนวทางในการสร้างเสริม ความร่วมมือของกลุ่ม

ขั้นตอนของการเรียนรู้แบบร่วมเรียนประกอบด้วย

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ
2. ในแต่ละกลุ่มให้แจกเอกสารและอุปกรณ์ที่จะใช้ในการที่จะทำงานให้สำเร็จ ให้แต่ละกลุ่มตกลงกันเองว่าใครจะทำอะไร ที่จะช่วยทำงานให้สำเร็จ
3. ทุกคนทำงานตามที่ได้รับมาอย่างเป็นอิสระ
4. เมื่อทำงานเสร็จก็จะนำงานมารวมกัน และให้แลกเปลี่ยนข้อมูล ทักษะ ความคิด ความรู้สึกในกลุ่ม
5. กลุ่มแต่ละกลุ่มนำเสนอให้กลุ่มใหญ่ทราบว่า มีการเรียนรู้อะไรบ้างในกลุ่มของตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม 6 ขั้นตอนเพื่อพัฒนา คุณลักษณะและทักษะ (ICANDO)

กระบวนการ ICANDO เป็นกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของบุคคลที่เกิดขึ้น จากการทำวิจัยเรื่องระบบ กลไก และกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของแรงงานภาค การเกษตร (ลัดดาวลักษณ์ เกษมเนตร ประทีป จินดี และคณะ, 2545) ซึ่งเป็นโครงการอยู่ในโครงการ วิจัยแม่บทเรื่อง โครงการระบบการถ่ายทอดทางสังคมเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะแก่แรงงาน ภาคเกษตร ศึกษากรณี จังหวัดน่าน กระบวนการพัฒนานี้ให้ความสำคัญในการสร้างศักยภาพให้ เกิดขึ้นกับบุคคลในลักษณะเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ขั้นตอน

ในการพัฒนาเป็นไปตามตัวอักษรย่อของสื่อกระบวนการดังนี้

ขัน । สร้างความสนใจ ครุจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสนใจในการปลูกพืช ด้วยการจัดสัปดาห์แห่งการรักต้นไม้ เป็นการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนช่วยกันปลูกไม้ดอกไม้ประดับ โดยโรงเรียนเป็นผู้จัดเตรียมดินและถุงดำ นักเรียนหามเมล็ดพันธุ์พืชที่ตนเองชอบมาปลูก เพื่อตกแต่งโรงเรียนให้สวยงาม น่าอยู่ โดยมีนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแกนนำในการทำกิจกรรม ครุและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงจุดมุ่งหมายและความสำคัญของการปลูกพืช การค้นคว้าหาความรู้ร่วมกับการสาธิตของครุ เกี่ยวกับการขยายพันธุ์พืช การคัดเลือกพันธุ์ การเลือกใช้อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับการขยายพันธุ์พืช การดูแลรักษาอุปกรณ์ และเพื่อเป็นการเพิ่มความเข้มแข็งและความต่อเนื่องในการพัฒนา ทุกกลุ่มสาระความรู้ได้ร่วมกันจัดกิจกรรมที่เกี่ยวโยงกับสัปดาห์แห่งการรักต้นไม้ เช่น กลุ่มสาระงานประดิษฐ์ ให้นักเรียนเล่าเรื่องต้นไม้ สวนประกอบของต้นไม้ที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระภาษาไทยให้ นักเรียนเล่าเรื่องต้นไม้ที่ตนเองชอบและสนใจให้เพื่อนฟัง กลุ่มสาระภาษาอังกฤษ ให้นักเรียนเสนอคำศัพท์เกี่ยวกับต้นไม้และส่วนประกอบของต้นไม้ กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ ให้นักเรียนสำรวจจำนวนต้นไม้ที่ปลูกในโรงเรียน บ้านเป็นต้น มีบทพูดประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการเกษตรเกี่ยวกับผลความสำเร็จของการทำอาชีพเกษตรของกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่นออกเสียงตามสายของ โรงเรียน เพื่อชักจูงให้ นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะทำอาชีพเกษตร การร่วมกันจัดกิจกรรมของทุกกลุ่มสาระความรู้ จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการปลูกต้นไม้ มีความสนใจเฝ้าที่จะค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับต้นไม้ สร้างเจตคติที่ดีต่อการปลูกพืช

ขัน C การรู้คิด-คิดเป็น เมื่อสร้างความสนใจปลูกต้นไม้ให้เกิดกับนักเรียนแล้ว ครุต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนคิดต่อว่าเราจะปลูกอะไร ซึ่งครุได้ให้นักเรียนไปศึกษาหาความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับการปลูกพืชในท้องถิ่นว่ามีการปลูกอะไรบ้าง ในแต่ละฤดูกาลควรปลูกอะไรบ้าง ปลูกอย่างไร การเตรียมตัวปลูกพืชต้องทำอย่างไร ถ้าต้องการประกอบอาชีพทางการเกษตรต้องคำนึงถึงอะไรบ้าง มีบทพูดประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการเกษตร เกี่ยวกับความรู้ในการปลูกพืชของคณะวิจัยกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่น ค่านอกออกเสียงตามสายของโรงเรียนเพื่อให้ความรู้กับนักเรียนทั้งโรงเรียน เมื่อนักเรียนได้ศึกษาหาความรู้แล้วครุกับนักเรียนจะมีการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อวางแผนการปลูกพืช โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะปลูกพืชอะไรที่สัมพันธ์กับอาชีพของเกษตรกรในท้องถิ่น การวางแผนการปฏิบัติงานในการเตรียมดินปลูกพืช การคัดเลือกพันธุ์พืช กลุ่มสารการเรียนรู้อื่นๆ จะร่วมจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพทางการเกษตร ตัวอย่างของผู้ที่มีความชัยัน อดทน ความรับผิดชอบในการทำอาชีพทางการเกษตร เพื่อให้ นักเรียนเห็นตัวแบบของผู้มีประสบความสำเร็จในอาชีพการทำเกษตร เช่น กลุ่มสาระสร้างเสริมลักษณะนิสัย ครุและนักเรียนร่วมกันยกตัวอย่างเกษตรกรที่ประสบ

ความสำเร็จในท้องถิ่น ว่าเขามีลักษณะอย่างไร กลุ่มสาระภาษาไทย ภาษาอังกฤษ จัดกิจกรรมให้นักเรียนช่วยกันคิดคำขวัญต่าง ๆ เกี่ยวกับต้นไม้และอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร ซึ่งการที่นักเรียนจะคิดคำขวัญได้ นักเรียนต้องมีความรู้เกี่ยวกับต้นไม้ และอาชีพทางการเกษตร การจัดกิจกรรมในขั้นนี้ มุ่งหวังให้นักเรียนเกิดลักษณะ สนใจฝรั่ง มีวิสัยทัศน์ มีภาระวางแผนการปลูกพืชโดยใช้ความรู้ที่ได้มา มีความเป็นผู้นำ กล้าตัดสินใจ

ขั้น A การลงมือปฏิบัติจริง เมื่อนักเรียนตัดสินใจว่าจะปลูกพืชอะไรแล้ว ซึ่งในครั้งนี้จะปลูกถั่วฝักยาว ในขั้นนี้ครูให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริงในแปลงปลูกพืช โดยครูสาธิต และให้นักเรียนปฏิบัติเริ่มตั้งแต่ การเตรียมดิน การคัดเลือกพันธุ์พืช การปลูก การฝึกให้นักเรียนทำแปลงรวมชาติ และการใช้สมุนไพรเพื่อการกำจัดศัตรูพืช ครูฝึกให้นักเรียนสังเกตการเจริญเติบโตของต้นพืช การบันทึกผลฝึกความรับผิดชอบในการดูแลรักษา การดูแล การใส่ปุ๋ย โดยการให้นักเรียนรายงานผลการเจริญเติบโต ผลการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของต้นพืช ครูตรวจเยี่ยมแปลงปลูกพืชเพื่อสังเกตการปฏิบัติงาน การซักถามความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง การเก็บปัญหาของนักเรียน ให้นักเรียนหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ของชุมชน เช่น การสนทนากลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้กับเกษตรกรที่ปลูกถั่วฝักยาว เพื่อฝึกให้มีความสนใจฝรั่ง กลุ่มสารความรู้อื่น ๆ จะให้ความรู้เสริมที่นักเรียนจะนำมาใช้ในการปฏิบัติ เช่น กลุ่มสารคณิตศาสตร์ ให้ความรู้เรื่องรูปทรงต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนนำมาใช้ในการเตรียมแปลงปลูกพืช เรื่องอัตราส่วน เพื่อให้นักเรียนนำความรู้มาใช้ในการกำหนดระยะห่างของการปลูกพืช ปริมาณปุ๋ยที่จะใส่ การสร้าง ตาราง กราฟ เพื่อให้นักเรียนรู้จักออกแบบการบันทึกผลการเจริญเติบโตของพืช เป็นต้น กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เรื่องการสังเคราะห์แสงของพืช เพื่อนักเรียนจะได้นำความรู้มาใช้ในการดูแลพืช การบำรุงรักษา การแก้ปัญหา ถูกท้ายครูฝึกให้นักเรียนรู้ การเก็บเกี่ยวพืชผล การจัดจำหน่าย รู้จักวิธีการคิดกำไร ขาดทุน ครูให้ความรู้เรื่องการตลาดสินค้าเกษตร รู้จักการแปรรูปสินค้าให้นักเรียนคิดว่าจะนำถั่วฝักยาวไปทำอะไรได้บ้าง มีการจัดนิทรรศการด้านการเกษตร การแปรรูปสินค้า เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดและแก้ปัญหาเพื่อนำความรู้ไปใช้ กลุ่มสารความรู้อื่น ๆ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจหลักการค้าขายมากขึ้น เช่น ต้องมีการโฆษณาสินค้า กลุ่มสารวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ให้นักเรียนช่วยกันเขียนคำโฆษณาเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตร วิชา กพอ. (งานประดิษฐ์) และ (งานบ้าน) ให้นักเรียนนำผลงานประดิษฐ์มาตกลงสถานที่จัดนิทรรศการและจำหน่าย วิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีการยกตัวอย่างผู้ที่มีความขยันอดทน มีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้นักเรียนได้เห็นตัวแบบของผู้ที่มีคุณลักษณะที่ดีที่ควรยึดถือเป็นแบบอย่าง และเสริมให้นักเรียนได้ฟังบทพูด ประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการเกษตร เกี่ยวกับวิธีการปลูกพืช ตัวอย่างการทำงานของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จทั้งทางการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ ของกลุ่มสื่อมวลชนท้องถิ่นออกเสียงตามส่ายโรงเรียน ให้นักเรียนได้ฟังทุกวัน โดยนักเรียน

ขั้นประณมศึกษาปีที่ 5 เป็นผู้ดำเนินการอ่าน จากการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะและความชำนาญด้านการเรียนรู้จากการทำซึ่งจะนำไปสู่คุณลักษณะความชั้น อดทน คิดแก้ไขปัญหา มีความสนใจไฟร์ กล้าคิดกล้าทำ และมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย

ขั้น N การอนุรักษ์ธรรมชาติ การจัดกิจกรรมในขั้นนี้คือจะดำเนินไปในขั้น C และ A คือครูและนักเรียนจะร่วมกันอภิปรายถึงการรักษารสภาพแวดล้อมอย่างไร ไม่ให้เกิดมลพิษ โดยให้นักเรียนเข้าใจถึงพิษภัยของการใช้สารเคมีในการทำให้พืชเจริญเติบโต และการทำจัดศัตรูพืช ว่าทำลายสุขภาพคนทำลายระบบในเรือนอย่างไร ให้นักเรียนจัดป้ายนิทรรศการแสดงถึงพิษภัยของการใช้สารเคมีที่มีต่อคน สภาพแวดล้อม ทางคณะผู้วิจัยกลุ่มสื่อมวลชนห้องถินได้นำบทพูดประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการเกษตร เกี่ยวกับวิธีการปลูกพืชที่จะช่วยกำจัดศัตรูพืช และการใช้พืชประเพทต่าง ๆ เพื่อการกำจัดศัตรูพืช มาให้นักเรียนได้อ่านออกเสียงตามสายของโรงเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ซึ่งขั้นตอนนี้จะเป็นการปลูกจิตสำนึกต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้น

ขั้น D การพัฒนาปรับปรุง ให้นักเรียนรู้จักร่วมมือกันในการสร้างวิธีการประเมินผล การปฏิบัติงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำความรู้มาปรับปรุงงานของตนเองให้ดีขึ้น ครุยกตัวอย่างแปลงผักของนักเรียนที่ได้ผลผลิตมาก และให้เจ้าของแปลงผักได้ออกมาเล่าวิธีการปลูก การนำรากษาให้เพื่อนพ้องเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน กลุ่มสาระความรู้วิชาอื่น ๆ เช่น กลุ่มสาระวิชา สร้างเสริมประสบการณ์วิถีเดิมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพ กลุ่มสาระความรู้วิชาอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการปลูกพืชของตนเอง การจัดกิจกรรมร่วมกันจะช่วยเพิ่มคุณลักษณะความสนใจไฟร์และสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์ การมีมุขยสัมพันธ์ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ขั้น O ผลที่ได้ ให้นักเรียนประเมินผลงานตนเองว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด พิจารณาทั้งในแง่ผลผลิต การจัดการ และผลกำไรที่ตนเองได้รับ โดยครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการดำเนินงาน นักเรียนเป็นผู้เขียนรายงาน ทุกกลุ่มสาระความรู้วิชาอื่น ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกการสรุปผลงานและเขียนรายงานเช่นเดียวกัน จากการทำกิจกรรมร่วมกันเช่นนี้จะนำไปสู่คุณลักษณะ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงาน ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมุ่งมั่นตั้งใจจริง รวมไปถึงแรงใจให้เกิดความรักที่จะทำงานด้านการเกษตรต่อไป มีความมุ่งมานะ ขยัน และอดทนในการที่จะทำงานด้านการเกษตร

จะเห็นได้ว่ากระบวนการ ICANDO สามารถประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการเกษตรเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะ คือ 1. รักในงาน (ขยัน อดทน พากเพียรสนใจไฟร์) 2. ความรับผิดชอบ และมีวิสัยในตนเอง และ 3. ความเชื่อสัตย์ และทักษะคือ 1. กระบวนการคิด 2.

การปฏิบัติ ได้ครอบคลุมที่ชุมชน โรงเรียน และนักเรียน ได้ร่วมกันตั้งเป้าหมายไว้ตั้งแต่เริ่มต้น ทั้งนี้ โดยได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนในด้านบุคลากร ตั้งแต่ ผู้บริหาร คณะกรรมการ และบุคลากรขึ้น ๆ งบประมาณ และการให้ความร่วมมือของชุมชน คุณลักษณะทักษะดังกล่าวไม่เพียงแต่จำเป็นในการทำงานด้านการเกษตรเท่านั้น แต่ยังเป็นคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานทุกประเภท

การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ

1. ขั้นเตรียมการของโรงเรียนในการทำหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะนักเรียนเพื่อการเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพในอนาคต

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ได้คณะทำงานที่มีความสนใจร่วมกันในการพัฒนาการทำหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะนักเรียน
- เพื่อเตรียมความแผนการดำเนินการทำหลักสูตรฯ
- เพื่อสร้างความร่วมมือในการดำเนินการทำหลักสูตรฯ
- เพื่อจัดเตรียมงบประมาณสำหรับดำเนินการ

วิธีดำเนินการ

1. ผู้บริหารและคณะกรรมการทั้งหมดของโรงเรียนที่จะดำเนินการทำหลักสูตรการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของการเป็นเกษตรกร ประชุมร่วมกันในประเด็นต่อไปนี้

- 1.1 การกำหนดระดับชั้นเรียนที่จะทำการทดลอง
- 1.2 การเตรียมคณะทำงานที่มีความสนใจร่วมกันในการพัฒนาการทำหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยครุผู้สอน ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร
- 1.3 การวางแผนการดำเนินงาน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับ
  - การกำหนดเวลาและระยะเวลาในการดำเนินงานแต่ละชั้นตอน
  - การทำโปรแกรมการดำเนินงาน และรายละเอียดของการดำเนินงานแต่ละชั้น
  - งบประมาณ
- 1.4 มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบเขียนโครงการและแผนดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตร

2. จัดประชุมปฏิบัติการผู้เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษานิเทศก์ อาจารย์ผู้สอนดีเด่น คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการโรงเรียนทั้งหมด เพื่อรับฟังความคิดเห็น และการอภิปรายร่วมกัน เกี่ยวกับโครงการและแผนดำเนินงานการทำลักษณะ

ผลที่ได้

- ได้คณะกรรมการที่มีความสนใจและความพร้อมในการดำเนินงาน ซึ่งครอบคลุมด้วย คณะกรรมการทุกรายวิชาและศึกษานิเทศก์
- มีโครงการและแผนดำเนินงานการทำลักษณะ
- มีงบประมาณใช้ในการดำเนินงาน
- มีเครือข่ายที่พร้อมให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน

2. แนวทางการจัดกิจกรรมการทำลักษณะพัฒนาคุณลักษณะและทักษะนักเรียน

กิจกรรมที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อต้องการทราบข้อมูลพื้นฐานได้แก่ สภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชนในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ความต้องการของนักเรียนในการประกอบอาชีพเกษตร ปัญหาพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยเน้นรายวิชาเกษตรเป็นแกน และศักยภาพของโรงเรียนในการพัฒนาการเรียนการสอน ที่จะนำมาใช้ในการทำลักษณะ

วิธีดำเนินการ

- จัดประชุมระหว่างผู้เกี่ยวข้องได้แก่คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง เกษตรกร ผู้บริหาร และครูเพื่อรับฟังความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันในเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อ การส่งเสริมให้บุตรหลานทำอาชีพทางการเกษตร สภาพแวดล้อมของชุมชนในการประกอบอาชีพ ทางการเกษตร

- ประชุมระดมความคิดครุผู้สอนทุกรายวิชาในระดับชั้นที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของการจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยเน้นรายวิชาเกษตรเป็นแกน

และการศึกษาวิธีการเสริมสร้างคุณลักษณะและทักษะให้กับนักเรียน ในปีการศึกษาที่ผ่านมา โดยมี ประเด็นในการระดมความคิดตามใบงาน(ดูภาคผนวก ก.) และให้ครูได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมด้วยการ ตอบแบบสอบถาม 2 ฉบับ (ดูภาคผนวก ก.) คือ

2.1 แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา วิธีการสอน และคุณลักษณะทักษะที่ ให้กับนักเรียน ในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทั้งในอดีตและอนาคต

2.2 แบบวัดเจตคติต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะและทักษะให้นักเรียน

3. คณะทำงานร่วมกับเคราะห์เอกสารรายงานประจำปีของโรงเรียนเกี่ยวกับแผนปฏิบัติ และงบดุลโรงเรียนเน้นรายวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและการงานพื้นฐานอาชีพ เพื่อศึกษา ปัญหาพื้นฐานในการจัดการศึกษา

4. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาและวิธีสอนในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการ เกษตรในอดีตที่ผ่านมาและความคาดหวังในอนาคต โดยใช้แบบสอบถาม (ดูภาคผนวก ก.)

ผลที่ได้

1. ได้ทราบศักยภาพของโรงเรียนว่ามีความพร้อมในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใดและ ทราบถึงปัญหาพื้นฐานของการจัดการศึกษา และทราบถึงความต้องการและการให้ความร่วมมือของ ชุมชน

2. ได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับครูและนักเรียนที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียน การสอนของครู เพื่อพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของนักเรียนได้

กิจกรรมที่ 2 การกำหนดคุณลักษณะที่ควรเสริมสร้างให้กับนักเรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะที่ควรเสริมสร้างให้กับนักเรียนเพื่อการเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพในอนาคต

วิธีดำเนินการ

- ประชุมระดมความคิดระหว่างคณะทำงาน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง เพื่อเสนอ คุณลักษณะและทักษะที่ควรเสริมสร้างให้กับนักเรียน
- คณะทำงานพิจารณาข้อสรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะที่ควรเสริมสร้างให้กับนักเรียน โดยพิจารณาผลการดำเนินการเรียนการสอนในปีการศึกษาที่ผ่านมา (ดูภาคผนวก ก.) และใช้ความรู้ จากเอกสารกราฟทำวิจัยระยะที่ 1 เรื่อง ระบบ กลไก และกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะ ของแรงงานภาคการเกษตร (ลัคดาวัลย์ เกษมนตร ประทีป จินเจ และคณะ , 2545) ประกอบการตัดสินใจ

ผลที่ได้

ได้คุณลักษณะและทักษะที่ควรเสริมสร้างให้กับนักเรียน ดังต่อไปนี้

ด้านคุณลักษณะ

- มีความรักในงาน (ขยัน อดทน พากเพียร สนใจฝึกหัด)
- มีความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง
- มีความซื่อสัตย์

ด้านทักษะ

- มีกระบวนการคิด (คิดอย่างมีเหตุผล แก้ปัญหาได้)
- รู้จักสังเกต และทำได้
- มีทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน

กิจกรรมที่ 3 การเพิ่มพูนความรู้เรื่องแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะให้กับนักเรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะและทักษะที่ต้องการได้

วิธีดำเนินการ

1. เชิญวิทยากรบรรยายเรื่อง “การวิจัยแบบมีส่วนร่วม”
2. จัดประชุมอภิปรายเกี่ยวกับ “การพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของเกษตรกรตามแนวปฏิรูปการศึกษา” และ “เทคนิคในการสอนวิชาการเกษตร” โดยเชิญวิทยากรผู้ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะและทักษะของเกษตรกรที่ดี
3. ไปทัศนศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ และพัฒนาระบบการเรียนรู้ “รูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วม” และ การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. จัดประชุมอภิปรายครุ่นสอนทุกคนเพื่อร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากพัฒนาระบบการเรียนรู้ และความคิดเห็นที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

หมายเหตุ : การจัดกิจกรรมในหัวข้อนี้ไม่จำเป็นต้องจัดพร้อมกันทุกกิจกรรมโดยในวิธีดำเนินการคณะทำงานอาจพิจารณานำไปทำร่วมกับกิจกรรมที่ 4 หรือที่ 5 ก็ได้ตามความเหมาะสม แต่ทุกครั้งที่มีการทำกิจกรรมควรมีการสรุปผลตามวิธีดำเนินการข้อ 4

ผลที่ได้

ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการต่าง ๆ ใน การพัฒนาคุณลักษณะและทักษะให้เกิดกับผู้เรียนและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมที่ 4 การสร้างแผนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะนักเรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้คณะครุศาสตร์สร้างแผนการสอนแบบบูรณาการทุกสาระการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของ นักเรียน

วิธีดำเนินการ

1. คณะทำงานประชุมร่วมกันเพื่อการถือกเนื้อหา การกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางการพัฒนาการ จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยเน้นวิชางานเกษตรเป็นแกน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะและ ทักษะนักเรียน
2. หัวหน้าห้องวิชาต่าง ๆ และครุผู้สอนกลุ่มภาระงานพื้นฐานอาชีพ กลุ่มเสริมสร้างลักษณะ นิสัยและกลุ่มอื่น ๆ ที่อาสาสมัครเข้าร่วมในโครงการร่วมกับระดมความคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของ หลักสูตร เกี่ยวกับระยะเวลา เนื้อหาหลักสูตร และคุณลักษณะทักษะที่ต้องการเสริมสร้างให้เกิดกับ นักเรียน จากนั้นคุณครุและครุผู้สอนร่วมกันเสนอแนวทางในการบูรณาการเนื้อหาวิชาและกิจกรรมเพื่อเสริม สร้างคุณลักษณะและทักษะสำหรับนักเรียนเพื่อให้พร้อมที่จะเป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพในอนาคต ผลการประชุมระดมความคิดทำให้ได้โครงสร้างและการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ทุกสาระการเรียนรู้

โครงสร้างหลักสูตรของการเรียนรู้เรื่องพีช

สัปดาห์ที่	เนื้อหาหลักสูตร	คุณลักษณะและทักษะที่ต้องการพัฒนา
1 – 2	สัปดาห์ที่ 1 “ต้นไม้และราก”	<p><u>คุณลักษณะ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความสนใจในเรื่องที่ศึกษา 2. ความสนใจในเรื่องที่จะค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา 3. มีเจตคติที่ดี ต่อเรื่องที่ศึกษา <p><u>ทักษะ</u></p> <p>การเรียนรู้ร่วมกัน</p>
3 – 4	การปลูกพืชตามฤดูกาล	<p><u>คุณลักษณะ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสนใจในเรื่อง 2. รักในการทำงาน <p><u>ทักษะ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะการคิด : การวางแผน การคิดสร้างสรรค์ 2. มีความสามารถในการปฏิบัติงาน 3. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 4. ทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน
5 – 10	ดูแลรักษาพืชที่ปลูก	<p><u>คุณลักษณะ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีความสนใจในเรื่อง 2. มีความขยัน อดทน พากเพียร 3. มีความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง 4. มีความซื่อสัตย์ <p><u>ทักษะ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รู้จักสังเกต 2. รู้จักการเก็บปัญหา 3. รู้จักพัฒนาปรับปรุง 4. ทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน 5. มีความสามารถในการปฏิบัติ

สัปดาห์ที่	เนื้อหาหลักสูตร	คุณลักษณะและทักษะที่ต้องการพัฒนา
11	การเก็บเกี่ยวผลผลิต	<p><u>คุณลักษณะ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> มีความสนใจ มีความขยัน อดทน พากเพียร มีความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ <p><u>ทักษะ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ทักษะการคิด : การวางแผน ทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน มีความสามารถในการปฏิบัติ
12	การจัดนิทรรศการเพื่อสรุปผลการเรียนการสอน	<p><u>คุณลักษณะ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่ทำ มีความขยัน พากเพียร มีความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ <p><u>ทักษะ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ทักษะการคิด การวางแผน การคิดสร้างสรรค์ ทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน

3. ครูผู้สอนประชุมวางแผนเตรียมการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน มีเอกสารตัวอย่างการจัดกิจกรรมและวิธีประเมินผลให้ศึกษาประกอบการวางแผน ในการวางแผนกำหนดการเรียนรู้รายวิชา เกษตรกรให้คำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

3.1 บทบาทของครูและนักเรียนในการเรียนการสอน

3.2 กิจกรรมที่จะทำคืออะไร โดยมีแนวคิดคือ

- ต้องเป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังคุณลักษณะและทักษะให้เกิดกับนักเรียนได้
- การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการจัดกิจกรรม
- การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
- วิธีทำกิจกรรม
- สิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่จะเอื้อต่อการทำกิจกรรม

- อื่น ๆ

3.3 วิธีการประเมินผล คำนึงถึง

- สิ่งที่ต้องประเมินคืออะไรบ้าง
- เวลาในการประเมิน จะประเมินตอนใดบ้าง

3.4 วัน เวลา และระยะเวลา ในการสอนแต่ละแผนย่อย

4. การทำแผนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาวิชาและกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะและทักษะเพื่อให้นักเรียนพร้อมที่เป็นเกษตรกรที่มีคุณภาพในอนาคต ซึ่งเป็นขั้นตอน (Plan)
5. คณะทำงานร่วมกับพัฒนาแผนการสอนก่อนเริ่มดำเนินการสอน

ผลที่ได้

ได้แผนกำหนดการเรียนรู้ทุกวิชา แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการทุกสาระการเรียนรู้และแผนการสอนแบบบูรณาการทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของนักเรียน

แผนกกำกับดูแลการเรียนรู้รายวิชา เกมたり
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนกร่างดูดการรับรู้ร้ายวิชา เกษตร ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

วันเดือนปี	บทนำหลักเรียน	บทนำหลักรู้	ผลที่ได้รับ
สัปดาห์ที่ ๑ สัปดาห์ที่ ๒ การรักต้นไม้	<ul style="list-style-type: none"> - เล่าเรื่องภัยภัยตัวไม้หัวทองรีบลงหลา - กระตุนให้นักเรียนร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น <ul style="list-style-type: none"> - กระตุนให้นักเรียนคิดถึงส่วนที่ไม่รักดูแลต้นไม้ 	<ul style="list-style-type: none"> - กระตุนให้นักเรียนร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็น 	<ul style="list-style-type: none"> - เผตคติสืดต่อต้นไม้รักดูแลต้นไม้
สัปดาห์ที่ ๒	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกันวางแผนการปฏิบัติงาน - การเตรียมดิน - การเก็บถุงแลกรักษา - การบ่มรากดูแล - การปักชำไม้ประดับ 	<ul style="list-style-type: none"> - สาธิตการปฏิบัติงาน - แนะนำ - ตรวจสอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - เผตคติสืดต่อต้นไม้รักดูแลต้นไม้
สัปดาห์ที่ ๓ มาปลูกพืชตามฤดูกาล	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนปฏิบัติตามแผน 	<ul style="list-style-type: none"> - สอนภารกิจตามสัปดาห์เรียน - คณิตสังเกตและให้คำแนะนำในกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - เผตคติสืดต่อต้นไม้รักดูแลในภารกิจ
สัปดาห์ที่ ๔ มาปลูกพืชตามฤดูกาล	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนร่วมกันสร้างตราสภารปฏิบัติงาน - ใบกัน曇หน้า - การปลูกพืช (ถั่วฝักยาว) 	<ul style="list-style-type: none"> - กำกับ แนะนำ - ตรวจสอบผลงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนใจ - นักเรียนรักในการทำภารกิจ

วันเดือนปี	หมายเหตุเรียน	หมายเหตุครู	ผลักดันรับ
สัปดาห์ 5 การรักษาศัลย์ทั่วไป	- สมนหนาที่เยาวชนฯ ประมวลต่างๆ ที่จำเป็นใน การรักษาศัลย์ทั่วไป - การดูแลรักษาสุขภาพ - การใช้ชีวิตรักษาสุขภาพโดยวิธี ตลอดจนการเก็บ รักษาอุปกรณ์การแพทย์	- สมนหนาที่เยาวชนฯ ประมวลต่างๆ ที่จำเป็นใน การรักษาศัลย์ทั่วไป - แนะนำ - แนะนำ - กำกับติดตามการปฏิบัติงานของนักเรียน	- มีความเข้มข้นหนักมาก - มีความเข้มข้นมากในงานบริการด้านภาษา - ฝึกอบรมความคิดสร้างสรรค์ในการดูแลอาชีว
สัปดาห์ 6 กำเนิดของพัช	- การแพทย์ที่ยอมรับส่วนร้อยละของเมือง พัชทั่งอกกับเมืองตั้งที่ไม่ออก	- เสนอขอรับคิดແນະนิวัติการหาประโยชน์ต่อกำลก พัชทันอย่างถูกต้อง	- ฝังเสริร์มความคิดสร้างสรรค์ในการดูแลอาชีว
สัปดาห์ 7 ฉันทำได้	- ทำป้ายชื่อติดแปลงผักทุกคน - บันทึกการดูแลรักษาเดือนปี	- ตรวจสอบของนักเรียนทุกคน	- นักเรียนรักและอาใจส์ต้นปี ภูมิใจในการดูแล
สัปดาห์ 8 เอาใจใส่ใน ต่างๆ ของพัช	- นำรู้จักต้นไม้กันตลอด - สนับสนุนเรื่องต่างๆ ของพัช	- ชี้แจง แนะนำ บรรยาย อบรมฯ	- นักเรียนเข้าใจจริงรวมชาติของต้นปีนี้
สัปดาห์ 9 อยู่เพื่อภารกิจทำใหม่	- การทำมหานครของมนุษย์ต้องรู้จักดูร้น ความเข้าใจทางประสาทการณ์ของเด็กคนรุ่ง ส่วนใหญ่จะไม่เหมือนกัน	- บรรยาย/อธิบาย	ความเข้มข้นหนักมาก
สัปดาห์ 10 กินเพื่ออยู่ต่อ	- สมนหนาที่เรื่องการรับประทานอาหารให้ถูก สุขลักษณะ	- บรรยาย - อธิบาย	นำเข้าสู่จิตใจ ใจด้วย มีความประทับใจ

ก ๑ วันเดือนปี	- น้ำรีบายน้ำค่าว่าร่องอาจาหารหลัก ๕ หลุ่	น้ำยาหากู	ผลที่ได้รับ
สัปดาห์ที่ ๑๑ การเก็บเกี่ยวผล ผลิต	- น้ำรีบายน้ำหาน้ำร่องก่อนเข้าห้องการเก็บ เกี่ยวผลผลิต - ตักน้ำคันค่าวิธีการเก็บน้ำก่อนเก็บน้ำเพื่อหาน้ำ อย่างต่อเนื่อง	- แยกใบงาน - บิบารา - ตักน้ำ	น้ำเรียบเนียนกว่าร่องเดิมๆ มาก น้ำร่อง ร่องสั้นๆ ภูมิใจ ในสิ่งที่ตนผลิต
สัปดาห์ ๑๒ กระบวนการผลิต	- น้ำร่องน้ำคันค่าวิธีการเก็บน้ำก่อนเก็บน้ำเพื่อหาน้ำ อย่างต่อเนื่อง	- ตักน้ำ	น้ำเรียบเนียนกว่าร่องเดิมๆ มาก น้ำร่อง ร่องสั้นๆ ภูมิใจ ในสิ่งที่ตนผลิต
ก ๒ ประวัติผล	- กระบวนการน้ำร่องจัดให้ครบทุกอย่างเพื่อพัฒนา กระบวนการผลิต	- ตักน้ำ	น้ำเรียบเนียนกว่าร่องเดิมๆ มาก น้ำร่อง ร่องสั้นๆ ภูมิใจ ในสิ่งที่ตนผลิต

၅ မြန်မာနိုင်ငြာနှင့် မြန်မာနိုင်ငြာ မြန်မာနိုင်ငြာ

แผนกงานด้านการเรียนรู้รายวิชา กพอ. วิชาประดิษฐ์ หน่วยงานต่อไปที่ 5

วันเดือนปี	หมายเหตุกิจกรรม	หมายเหตุครุ	ผลที่ได้รับ
สัปดาห์ที่ 1 สัปดาห์ที่ 2 “ต้นไม้และน้ำ”	- นักเรียนหนูน้อย บ. 5 สนับสนุนการเดินทางสำรวจ ไม่หนาสาซง	- กรรมชั้นที่ 1 ห้อง 1 รักษา “น้ำ” - ตรวจสอบนักเรียนในเรื่องด้านไม้ รักษา หัวหนานต้น “น้ำ”	- นักเรียนมีสัมภัติที่ต้องติดตาม “น้ำ” - นักเรียนสนใจเรื่องด้านไม้และรักต้น “น้ำ”
สัปดาห์ที่ 2 ประดิษฐ์ของใช้	- นักเรียนวางแผนสำรวจกันคิด - รายงานผลบันทึก	- สอบถามความต้นใจของนักเรียน - ชี้แจงองค์ความรู้ทางด้านการปลูกไม้ประดิษฐ์	- นักเรียนสนใจการทำงาน - นักเรียนมีความรู้ในการทำงานที่ดีรับ
สัปดาห์ที่ 3 ประดิษฐ์ของใช้	- นักเรียนห่วงกันคิดว่าพืชชนิดใดบ้าง สถานะด้านน้ำประดิษฐ์เป็นของใช้ได้ - นักเรียนหุ่นคนวางแผนทำพืชงานประดิษฐ์	- สอบถามใจความกับนักเรียนว่าสามารถดำเนินการประดิษฐ์ของใช้ได้ ไปรับ - คอลำกับบุตรเด็ก - กรรมชั้นหนานหัวหนาน	- นักเรียนมีความรู้ในการทำงาน น้ำประดิษฐ์
สัปดาห์ที่ 4 ประดิษฐ์ของใช้	- นักเรียนห่วงดูบุญครรภ์ตามห้องเรียน - นักเรียนติดตามที่อุตสาหกรรมพัฒนา	- ครุภารกิจสอนการทำแบบจำลองห้องพัฒนาตามห้องเรียน - ออกแบบทดลองห้องพัฒนาตามห้องเรียน	- นักเรียนมีความรู้ทางการทำงานเพื่อ ผลิตภัณฑ์
สัปดาห์ที่ 5	- นักเรียนนำผลงานที่ประดิษฐ์สร้างแล้วมา ติดต่อเพื่อติดตาม - นักเรียนหนานหัวหนานกิจกรรมหน้าชั้น ชั้น 1 พื้นที่น้ำด้วยการประดิษฐ์และประดิษฐ์ให้ดี - นักเรียนบันทึกผลงานทุก	- ประเมินผล ตรวจสอบงาน - ประเมินผล ตรวจสอบงาน - ประเมินผล ตรวจสอบงาน - ประเมินผล ตรวจสอบงาน	- ฝึกความทุ่มเทในการทำงาน - มีส่วนร่วมในการทำงาน - มีส่วนร่วมในการทำงาน

วันเดือนปี	หมายเหตุครุย	หมายเหตุครุ	หมายเหตุรับ
ส์ปดาห์ 5 (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - ประยุบเที่ยบผลงานกับผู้อื่นเป็นแนวทางพัฒนาไปต่อไป - ประเมินราคาน้ำทุนและแนวเดรียา - สรุปผลการทํางาน 		
ส์ปดาห์ 6 ประจำชั้นปี	<ul style="list-style-type: none"> - นํากรีบยนร่วมกันคิด พิจารณาการนำเข้ามาดำเนินการตามที่จะนำไฟฟ้าเข้ามาในกระบวนการทํางานที่จะนำไฟฟ้า - ดำเนินการตามประดิษฐ์ไปจนถึงจุดที่ต้องการ - ดำเนินการตามที่ต้องการ - นํากรีบยนทุกคนวางแผนและนำพัชหรือส่วนใดของพื้นที่มาประดิษฐ์ - นำร่องออกแบบและสร้างแบบของโครงสร้างที่ต้องการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ความรู้ในการทํางานที่จะนำไฟฟ้า - สรุปผลการทํางานต่อๆ กันไประดับปีใหม่ของต่อไป 	<ul style="list-style-type: none"> - นำไฟฟ้าเข้ามาต่อหน้างานเพื่อนำไปใช้ - ดำเนินการทํางานต่อๆ กันไป
ส์ปดาห์ 7 ประจำชั้นปี	<ul style="list-style-type: none"> - นํากรีบยนเตรียมวัสดุอุปกรณ์มาปฏิบัติตามที่วางแผนออกแบบมา - นํากรีบยนลงมือปฏิบัติงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ครุยออกแบบนำและสั่งการทำการทํา - นำร่องการทำงานโดยความตั้งใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - นํากรีบยนมีความมั่นหนัมพี่ยร มั่นใจ มีต่อการทำงานโดยความตั้งใจ
ส์ปดาห์ 8 ประจำชั้นปี	<ul style="list-style-type: none"> - นํากรีบยนนำผู้ผลงานที่ต้นบранดิชนี้มาลงมือตามที่มุตต้อน และเตรียมผ่อนบันทึกการทํางานอุปกรณ์และวิธีการประโภต - ใช้สอยต้นทุนการผลิต ประยุบเที่ยบกับผลงานผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างกําเนิดสนับสนุนทางาน ตรวจสอบ - นำร่องการทํางานที่ได้รับมอบหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> - นํากรีบยนมีความตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย

ວັນເດືອນປີ	ນາມາຫັກຮັບຢ່າຍ	ນາມາຫັກ	ຜົນດີຮັບ
ສັປາທີ 9 ປະດີຫຼັກຂອງ ເຄີນ	<ul style="list-style-type: none"> - ນັກຮັບຢ່າຍເຕືອນຄົດວ່າຈະປະກາດຕີມື້ອຸຂະກີ - ເປັນອອນຈາກກ່າວສົດໜ້າໃໝ່ມາກຳພົງ - ນັກຮັບຢ່າຍວາງແນ່ດົກມະນຸມະຮູບແບບາບອັດນີ້ - ຕັດອັດຈະໃຫ້ວັດຊຸມຸບກຣມ້ານາກປະກາດຕີມື້ 	<ul style="list-style-type: none"> - ໂື້ງດຳຕານນັກຮັບຢ່າຍວ່າປະກາດຕີມື້ອຸຈົດເດັ່ນ - ເປັນອະໄວທ໌ທີ່ມາຈາກພົງ - ຕອບຍະຮູ້ນົມົດ - ເສັນອອນແນະ 	<ul style="list-style-type: none"> - ນັກຮັບຢ່າຍມີຄວາມຕື່ມໃຫ້ການທີ່ຕ້ອງມອນໜາຍ
ສັປາທີ 10 ປະດີຫຼັກຂອງ ເຄີນ	<ul style="list-style-type: none"> - ນັກຮັບຢ່າຍເຕືອນວ່າສົດໜູນກ່າວຕາມທີ່ວາງ - ແນວດອາຄາແນ່ງໄວ້ - ນັກຮັບຢ່າຍປົກຕົງຈານອອດທ່ານອອງ 	<ul style="list-style-type: none"> - ຄູ້ຄອຍແນະນຳ - ສັນນົກຕາກໃຫ້ກ່ອງໄນ້ຄວ່ອງມືອສັງເກດ - ປົກປົກຕົງນານ - ດ້ວຍຜົນຈານ 	
ສັປາທີ 11	<ul style="list-style-type: none"> - ນັກຮັບຢ່າຍໜໍາຄົດຈານອອນນັກຮັບຢ່າຍນາອົບນາຍ - ການປະກະດີມື້ວົງວົງທີ່ກູບປ່ຽນຮົວຮົວ - ປະໂຍບນີ້ໃຫ້ສອຍປົກປ່ຽນທີ່ມີງານກົບເພື່ອນ - ຕຽບປະຈຸບັນ 	<ul style="list-style-type: none"> - ສັງເກດ ປົກປົກຕົງ - ດ້ວຍຜົນຈານ 	<ul style="list-style-type: none"> - ນັກຮັບຢ່າຍມີຄວາມຮັບຜິດຂອບເຈານ ມີນໍາໃຈ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການທ່າງ
ສັປາທີ 12	ດັດໄຈຮັບເມີນແລ້ວຈານປະທິບັນຫຼັງ 3 ຈານ		

แผนกงานนัดการเรียนรู้ภาษาไทย (งานบ้าน) ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 5

วันเดือนปี	บทบาทนักเรียน	บทบาทครู	บทบาทครู
สัปดาห์ 6	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนเตรียมอุดปกรบทว่าแผนที่วิว - ปฏิบัติตามที่วางแผน - สรุปผลปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกต - ตรวจสอบงาน - เสนอแนะ 	<ul style="list-style-type: none"> - บันจือช่วยเหลือเพื่อน นี่ส่วนร่วมในการทำงาน
สัปดาห์ 7 การจัดตั้ง งานห้องครัว	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนร่วมกันคิดถึงภารกิจของมีอยู่ใน การทำความสะอาดห้องครัว - นักเรียนแบ่งกันวางแผนในการทำงาน - ค้นคว้าข้อมูล - นักเรียนสรุปผลการปฏิบัติงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกต - เสนอแนะ - ตรวจสอบงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนฝึกงานตั้งใจ ช่วยเหลือกันทุกอย่าง - หมาย
สัปดาห์ 8 การจัดตั้ง บ้าน (ครัว)	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนหัวหน้าห้องคิดถึงภารกิจที่จะทำมา ตามต่อไปนี้ - นักเรียนแบ่งกันวางแผนในการทำงาน - ตั้งรูป 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกต - เสนอแนะ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนฝึกงานห้องครัวเพื่อในการทำงาน
สัปดาห์ 9	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนเตรียมอุดปกรบทว่าแผนที่วิว - ปฏิบัติตามที่วางแผน - สรุปผลการปฏิบัติงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกต - เสนอแนะ - ตรวจสอบงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีเวลาเพียงพอเพื่อพัฒนาตัวเอง
สัปดาห์ 10 การประกอบจัด แสดงน้อม อาหา	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนร่วมกันคิดว่าเราสามารถนำผล ผลิตที่ได้จากการทดลองมาประกอบ อาหารอะไรได้บ้าง - นักเรียนแบ่งกันแบ่งรับภารกิจ ของการ เตรียมเครื่องปรุง วิธีการทำ 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกต - เสนอแนะ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนฝึกงานร่วมในการทำอาหาร - ฝึกงานห้องครัวเพียง

ວັນເດືອນ/ປີ	ນາທານັກເຮັດວຽນ	ນາທານັກ	ນາທານັກ	ຜລທີ່ໄດ້ຮັບ
ສັນດາທີ 11 ກາງວົງອາຫາວິກ	<ul style="list-style-type: none"> - ນັກຮຽນເຕັກຄຸມເຮົາມັບປຸງຮອບຕານທີ່ - ສັງກັດ - ເສັນອອນໄລ່ - ປະເທດທາຫຼວງ - ປັບປຸງການ - ດັ່ງພດລວມ - ດັບຮູ້ 	<ul style="list-style-type: none"> - ນັກຮຽນມີຄວາມຮັບເປີດຫວຼາ - ນັກຮຽນມີວິວໜ້າ - ນັກຮຽນມີຫຼັງ - ປະເທດທາຫຼວງ 	<ul style="list-style-type: none"> - ສັງກັດ - ເສັນອອນໄລ່ 	<ul style="list-style-type: none"> - ນັກຮຽນມີຄວາມຮັບເປີດຫວຼາ - ນັກຮຽນມີວິວໜ້າ - ນັກຮຽນມີຫຼັງ
ສັນດາທີ 12 ໂຄງການ	<ul style="list-style-type: none"> - ນັກຮຽນນໍາເພດງານທີ່ໃດນັ້ນຈະດິນທຽບການ 	<ul style="list-style-type: none"> - ສັງກັດ - ເສັນອອນໄລ່ 	<ul style="list-style-type: none"> - ສັງກັດ - ເສັນອອນໄລ່ 	<ul style="list-style-type: none"> - ນັກຮຽນນໍາເພດງານທີ່ໃດນັ້ນຈະດິນທຽບການ

អំពីអាជីវកម្មរបស់រាជរដ្ឋបាល និង
ការបង្កើតការងារ នៅក្នុងរាជរដ្ឋបាល និង

ແຜນກຳທານດົກກາຣີຢູ່ຮຽນຮ້າຍວິຊາ ຕາງໆ. ຂໍ້ມະນະຄົມສັກພາກສົກ

ວັນເດືອນປີ	ນາມບາຫນເກົ່າຍ້ານ	ນາມບາຫນ	ບາຫນທາງຄຽງ	ຜລທີ່ໄດ້ຮັບ	ສາຍເລື່ອສົດ
ສັນດາທີ 1-2	- ນັກຕີ່ຢູ່ນະແສດຈົກການຄິດເຫັນຕໍ່ອັນນີ້ ສັນດານໍ້າວັນຈີ "ຕື່ມໍນີ້ແສນັກ"	- ນັກຕີ່ຢູ່ນະແສດຈົກການຄິດເຫັນຕໍ່ອັນນີ້ - ຄົນກວານທອງການສົມບາທະເຮົາ	- ໂນຍັດ - ອົບໃຕ່ - ລົມນານາ	- ນັກຕີ່ຢູ່ນະແສດຈົກການຄິດເຫັນຕໍ່ອັນນີ້ ຕໍ່ກັນປາຮົມມະນີ້ເຫັນມີເນັດໃຫຍ່ແລ້ວ ນັກຕີ່ຢູ່ນະແສດຈົກການຄິດເຫັນຕໍ່ອັນນີ້	- ນັກຕີ່ຢູ່ນະແສດຈົກການຄິດເຫັນຕໍ່ອັນນີ້
ສັນດາທີ 3-4	- ກົມຄຽວຂໍແສດຈົກການຄິດເຫັນຢູ່ນັກການ ພື້ນໜູ້ຜົນສີ "ກາງ ທຳນານເຫັນ"	- ກົມຄຽວຂໍແສດຈົກການຄິດເຫັນຢູ່ນັກການ ສິ່ງທີ່ມີການທີ່ມີຄວາມສົງເຫຼົາ	- ໂນຍັດ - ຜົກຕິດ - ໂນຍັດ	- ອົບໃຕ່ - ປັບປຸງ/ແຕ່ມານາ	- ອົບໃຕ່ອ່ານັ້ນເຊື້ອງ
ສັນດາທີ 5-6	- ກົມກາງສົກສົກໃຫຍ່ຕ່າງໆທາງສົກພາຫີ ພື້ນໜາສິ່ງເນັດ ສູ່ຄົມ	- ກົມກາງສົກສົກໃຫຍ່ຕ່າງໆທາງສົກພາຫີ - ທຳມະນາຄຸມສົກສົກໃຫຍ່ຕ່າງໆທາງສົກພາຫີ - ລັກຄົມນູ້ການ	- ຜົກຕິດ - ອົບໃຕ່ - ປັບປຸງ	- ອົບໃຕ່ - ປັບປຸງ	- ອົບໃຕ່ - ປັບປຸງ
ສັນດາທີ 9-10	- ກົມຄຽວທີ່ໂຄງສົກສົກໃຫຍ່ພົງພາບ ສິ່ງຈຳເນົາ ສຳຫຼວກເພົ່າ	- ກົມຄຽວທີ່ໂຄງສົກສົກໃຫຍ່ພົງພາບ - ອົບໃຕ່ - ກາງໝົ່ງພາກອາຫຼຸດກຳນົດອອກພົງພາບ	- ປັບປຸງ - ປັບປຸງ	- ປັບປຸງ	- ປັບປຸງ
ສັນດາທີ 11-12	- ກົມເນັດພາກສົກສົກ ໂຄງເນື່ອນິ້ນ	- ກົມເນັດພາກສົກສົກ - ຈົດນິ້ນຈົກການ	- ປັບປຸງ	- ປັບປຸງ	- ປັບປຸງ

សម្រាប់ការអនុវត្តន៍ការបង្កើតរឹងរាល់ និងការបង្កើតរឹងរាល់
នៃក្រសួងពេទ្យ

ແຜນການທັດກາຮຽນຮູ້ຮາຍວິຊາ ຕົວຢັດການ ຫຼັມປະການສັນນິກັນທີ 5

ວັນເດືອນປີ	ປະກາຫຼັກຮຽນ	ປະກາຫຼັກ	ປະກາຫຼັກ	ຜລົມໄດ້ຮັບ
ສັນດາທີ 1-2 ສັດທະນີ	- ນັກເກີຍນະແຍດຕາການຄົດເຫັນຕໍ່ມື້ - ນັກເກີຍນະແຍດຕາການຄົດເຫັນຕໍ່ມື້ “ຕິ່ນໄໝແສນວັນ”	- ແນະນຳ - ດີນໄາ - ດັກທານ	- ແນະນຳ	- ນັກເກີຍນະແຍດຕາກົດໄຟ່ນ ເຢືນກາຍົນ ກົມື້ນິກ ໃນຕະຫຼາມແລ້ວວັກຕໍ່ໄໝ
ສັນດາທີ 3-4 ມົອງປະກອບ	- ເງົ່າໃຈກົງຕິດລົງ - ຖຸກະກົງຕິດລົງ - ສົດການຄົດຫຼັກສົກ	- ອົບົດກາຍ ກໍານົດແລ້ວ ກາບຕູ້ໄໝທີ່ກີດຕາງຫຼູ້ ຄວາມເຫຼົ້າໃຈຕິດລົງ	- ອົບົດສິ້ງໃບຕົງໃຈ ເຫັນຕົ້ນຕິດໄລະຕົ້ນຕົ້ນ	- ເກີດສິ້ງໃບຕົງໃຈ ເຫັນຕົ້ນຕິດໄລະຕົ້ນຕົ້ນ
ສັນດາທີ 5-6 ພື້ນຂາກສ້າງ ຕິດປະ	- ເຖິງສັດ ອຸນການສູ່ຍ່າງຄູ່ຕ້ອງ ແສດທາຄວາມສ່ວນຮາກທັງຫຼືລົງ	- ແນະນຳ - ກາງຕົ້ນ ກາບສັລັກແລະວາດ	- ແນະນຳ - ກົມື້ຈົດຜະລາງອານອານົມາ	- ສົດການຄົດຫຼັກສົກ ກົມື້ຈົດຜະລາງອານອານົມາ
ສັນດາທີ 7-8 ທຳກຳນອຍ່ານສົມ	- ສົດການຮັບປິດຮູບຕໍ່ອໍາຫັ້ນ - ສົດທະນີຍົງຍົງ ກັກຊາຍຕາມສະບັບອາດ	- ກໍາກັ້ນ ແນະນຳ - ຜົກຈະອະສຸມປະຕົວ	- ສົດການຮັບປິດຮູບຕໍ່ອໍາຫັ້ນ - ອົບົດປະຕົວ	- ສົດການຮັບປິດຮູບຕໍ່ອໍາຫັ້ນ - ອົບົດປະຕົວ
ສັນດາທີ 9-10 ໄກນະເມີນ	- ແສດທາຄວາມຮູ້ສົກຕໍ່ອົງນານ - ອົບົດປະຕົວໃໝ່ໝາເລືດຄຸນຄ່າ	- ແນະນຳ - ເປົ້າຫາ	- ແນະນຳ - ກົມື້ຈົດຜະລາງ	- ສົດການຮັບປິດຮູບຕໍ່ອໍາຫັ້ນ - ກົມື້ຈົດຜະລາງ
ສັນດາທີ 11-12 ໄກນະເມີນ	- ແສດທາຄວາມຮູ້ສົກໃໝ່ໝາແບ່ງຕໍ່າງໆ - ທັດສອນປາຫຼາຍທຳນິ້ງ ຈົນປຽນຜະລົງນຳຈົດໃຫຍງສາກ	- ຜົກຈະອະສຸມປະຕົວແລ້ວ - ໄກສົມໄສນອນແນວຂ	- ເກີດຄວາມຮູ້ສົກຕໍ່ອໍາຫັ້ນຕົ້ນຕົ້ນ - ກົມື້ຈົດຜະລາງ ນັກເຮືອນເປົ້ານີ້ສົມຄວາມຮັບປິດອາດ	- ເກີດຄວາມຮູ້ສົກຕໍ່ອໍາຫັ້ນຕົ້ນຕົ້ນ - ກົມື້ຈົດຜະລາງ ນັກເຮືອນເປົ້ານີ້ສົມຄວາມຮັບປິດອາດ

ແຜນກຳການທັດກາວເຮືອຍເຊື່ອຮັບອົບອາຫາ ການໝາຍ-ການອ້ອກຄຸນ ຂັ້ນ ສະຄອນສັກພາບທີ 5

ວັນເດືອນປີ	ພາບາຫນເກີຍ	ພາບາຫນເກີຍ	ພາບາຫນ	ລາຍລືອດສູດ
ສັບຕາຫີ 1 ສັບຕາຫົວວົວດີ “ຕຳມື່ນແສນົກ້າ” ທັກປະກາຮູດ	- ນັກເຮືອຍເຫັນ ປ. 5 ຕະຫຼາມທຳມະນຸຍາເວົ້າອົງກົງ ຕົນໄໝ້ຫຼັກຊັ້ນ ແລະ ພົມ້າຫຼັກຊັ້ນ ພົມ້າຫຼັກຊັ້ນ ແລະການອັນກົມ	- ກະບຸຕຸ້ນໃຫ້ສິນໃຈ ອົກຕຸ້ນໄຟ - ດຽວທັນນັ້ນເຊື່ອຍືນໄຟເຫັນຫຼັກຊັ້ນໄຟ ເຫັນໃຈ	- ນັກເຮືອຍນີ້ຈຸດຕົກຕິທີ່ຕໍ່ອົກຕຸ້ນໄຟ - ນັກເຮືອຍສັນໄຫຼຸ່ນໄຟມີແລະວັກຕັ້ນໄຟ	
ສັບຕາຫີ 2 ສັບຕາຫີນີ້ ແສນົກ My favorite Tree	- ນັກເຮືອຍເນັ້ນກັນກົດຕິດ ລັບສູ່ອົບປົດ ປັດໃຈ່ປະກັບຕົດປົດລະ 1 ຕົ່ນ ແສນົກ My favorite Tree	- ຄອບປານຄວາມສິນໃຈຂອງນັກເຮືອຍ - ສັບຕາຫີປາຍໝູ້ອົບອາຫາປັດໃຈ່ປະກັບລັດ - ອາຍາກຳນົດລັບທີ່ກົດປົດປົດ ແລ້ວ	- ນັກເຮືອຍສັນໄຫຼຸ່ນໃຈກາງປົງຢູ່ພິບຊາດ - ນັກເຮືອຍນີ້ອົກຕຸ້ນໄຟການທຳກຳ	
ສັບຕາຫີ 3 ກາງປັດໃຈ່ພົກ ຕາມຕູກາດ	- ນັກເຮືອຍນຳຮົມກົດຄຳກາງປົດໄສຍາກົບເປົ້ານີ້ ໃນໜ້າວັນ “ຕິ່ນໄມ້ສົນຮັກ” - ໃນການຫຼັກກຳທີ່ພົກຂອງ My favorite tree - ອົງການກຳນົດລັບອົກຕຸ້ນໄຟທີ່ກົດປົດປົດ	- ສົນທັນກັບປົງນັກເຮືອຍກົບເປົ້ານີ້ ຕື່ຜົນສີໄຫ້ ໂຫ້ ປົບໂຫຍດນີ້ຍາກັດອ່າງຄຳ ໆກົບນີ້ ດີທີ່ພົກປົດໄຫຼຸ່ນໄຟກາງທຳກຳ	- ນັກເຮືອຍສັນໄຫຼຸ່ນໃຈໃນກາງອຸຫຼາກຊັ້ນໄຟ - ນັກເຮືອຍນີ້ອົກຕຸ້ນໄຟການທຳກຳ	
ສັບຕາຫີ 4	- ໃນການຮັບເຫັນກົດປົດຫຼັກຊັ້ນ	- ກະບຸຕຸ້ນໃຫ້ເຫັນໄຟ - ສັບຕາຫນັ້ນທີ່ມີມາຫຼັກຊັ້ນ - ດຽວຈັດຈົດຈົດ ເຫັນໄຟ	- ນັກເຮືອຍນີ້ຈຸດຕົກຕິໃນກາງຮັບເຫັນກົດປົດຫຼັກຊັ້ນໄຟ - ນັກເຮືອຍນີ້ອົກຕຸ້ນໄຟການທຳກຳ	

วันเดือนปี	บทบาทนักเรียน	บทบาทครู	ผลที่ได้รับ	لامไน์อร์
สัปดาห์ 5 ทักษะการเรียน การติดรักษา การอนุรักษ์ต้น ไม้ Tree and Sign Protection	- ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดำเนินการ สนับสนุนคุปภ์กรณีการจัดทำป้ายคำข้อบัญญัติ - นักเรียนลงมือใช้ยานต์ที่ป้ายคำข้อบัญญัติ ป้องต้นไม้	- ครุทำหนังสือขอทราบร่วมกันสืบจากผู้ปกครอง ครุครุยกแน่นหน้า และสั่งใจการทำงานเพื่อ เด็กๆ	- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการชั้นชุมใน ผลงานของตนเอง	- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการชั้นชุมใน การรักษา - นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการชั้นชุมใน การอนุรักษ์ต้นไม้
สัปดาห์ 6	- นักเรียนนำเสนอความหมายของคำว่าบัญญัติ - นำเสนอไปติดตามต้นไม้ในบริเวณโรงเรียนบ้านชุมชน	- สังเกต ให้ข้อมูลแนะ ตรวจสอบงาน - นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการชั้นชุมใน การอนุรักษ์ต้นไม้	- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการชั้นชุมใน การอนุรักษ์ต้นไม้	- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการชั้นชุมใน การอนุรักษ์ต้นไม้
สัปดาห์ 7 ทักษะการอ่าน Reading Skills	- นักเรียนชั้นป. 5 อ่านคำศัพท์ คำศัพท์ ของบ้านคุณส่วนๆ ที่บ้านต้นไม้เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ - นักเรียนใช้ชื่อต้นไม้ของท้องถิ่น และภาษาไทยติดเปลี่ยนของต้นไม้	- ให้การสนับสนุนและความรู้แก่ครุย ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	- ให้การสนับสนุนและความรู้แก่ครุย ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการชั้นชุมใน การอนุรักษ์ต้นไม้
สัปดาห์ 8 ทักษะการอ่าน reading Comprehension	- อ่านบทความเรื่องกบกั้นต้นไม้ เลือกตอบคำ ถามเป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษ	- ตีเรียงแบบประมวล - ตรวจสอบงาน - นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการชั้นชุมใน การอนุรักษ์ต้นไม้	- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการชั้นชุมใน การอนุรักษ์ต้นไม้	- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการชั้นชุมใน การอนุรักษ์ต้นไม้

ວັນເດືອນເງິນ	ປະບາຫັນເຄີຍ	ປະບາຫັນຄຽງ	ຜລທີ່ຕົກ	ລາຍລືອງສົດ
ສັບດາທີ 9 ທັກະນະກາງເຄີຍ	<ul style="list-style-type: none"> - ເຄີຍນິຍົມຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ ໂດຍມີກ ຮູ້ຢັນການແນ່ນທັງໝົດອຳນົດ - Writing Skill <ul style="list-style-type: none"> - Writing Essay about trees - ນຳເລື່ອນໍາມັດຈາກຫຼື່ມໍາຫຼັງ ຕາມຫຼັມຄອນ ແລະ ສັນຍາຜົນຫຼັງທັກການ ທຳນານ ອຸນສອງຮອດແຮງວິວິສົມກໍາໄຊ ນັກວິຊານ ໄຟສົກຍ ຊ້າຍ່ານກາງເຄີຍສົດ ໃບສົງເຫັນທີ່ມີ ຜລງນານຝ່າຍ 	<ul style="list-style-type: none"> - ກະບຸໃຫ້ນຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງມີຄວາມສົ່ງໃຈ ແລະ ມີ ຄວາມຮັກກັບຈົບຕໍ່ມີຄວາມສົ່ງໃຈ - ກະບຸໃຫ້ນຳທີ່ນຳເສື່ອມີຄວາມສົ່ງໃຈ ແລະ ສົ່ງໃຈ 	<ul style="list-style-type: none"> - ນຳເລື່ອນໍາມີຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ ໂດຍມີກ ຮູ້ຢັນການແນ່ນທັງໝົດອຳນົດ 	ສັນກ່ຽວມີການກຳນົດມີຄວາມສົ່ງໃຈ
ສັບດາທີ 10	<ul style="list-style-type: none"> - ເຄີຍປະກາດຢາກເພື່ອກຳປັດຕິໄຟ 	<ul style="list-style-type: none"> - ໜີ້ຮັບສົດຄູບຄະນົນມີການຕົ້ນປະກາດຢາກເພື່ອ ກຳຫັດເຄີຍທີ່ມີການຮັບເຖິງ 	<ul style="list-style-type: none"> - ນຳເລື່ອນໍາມີຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ - ນຳເລື່ອນໍາມີຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ 	ນຳເລື່ອນໍາມີຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ
ສັບດາທີ 11	<ul style="list-style-type: none"> - ກາປງວະນະທັງໝອງນຳເຮືອຍ ໂດຍກ່າເໜີ່ນ ສະຍັນເປົ້າ - ຈົດໃຫ້ຮອດກາງ 	<ul style="list-style-type: none"> - ຕົກລອຍແນ້ວຍ - ສັງເກດກາງທໍາງໆນານ ການໃຫ້ເຄື່ອງນີ້ອ ສັງເກດ ໄລ້ປົກລົງເປົ້າ - ຜົງຈະຜົດຈາກ 	<ul style="list-style-type: none"> - ນຳເລື່ອນໍາມີຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ - ນຳເລື່ອນໍາມີຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ - ນຳເລື່ອນໍາມີຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ 	ນຳເລື່ອນໍາມີຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ
ສັບດາທີ 12 ປະນິເນັດ ວັດິດ	<ul style="list-style-type: none"> - ນຳເລື່ອນໍາຮ່ວມກັນສູ່ມີຄວາມທຳງານທີ່ເປັນ ໄລມາ 	<ul style="list-style-type: none"> - ຄົງແລະນຳກ່ຽວຂ້ອງມີຄວາມກັບສູ່ ສັງເກດ ເສັດ - ນຳເລື່ອນໍາກົງເໜີ - ນຳເລື່ອນໍາມີຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ 	<ul style="list-style-type: none"> - ຄົງແລະນຳກ່ຽວຂ້ອງມີຄວາມກັບສູ່ ສັງເກດ ເສັດ - ນຳເລື່ອນໍາກົງເໜີ - ນຳເລື່ອນໍາມີຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ 	ນຳເລື່ອນໍາມີຄວາມຢັບກັບຕໍ່ໄໝ

ແພນັກພາບພາດກາເຮັດຍານຸ້ມ ຮ້າຍວິວາດຄອບຕາສາທ່າ
ຂັ້ນກະຈະຄອບຕົກນາງົກ